امریکا د ولسمشریزو ټاکنو لپاره ۲۹ میلیونه ډالر مرسته کوي

په کابل کې د امریکا سفیر جان بس اعلام کړې چې هیواد یې له افغانستان سره د ټاکنو د مصلیالي چارو د پرمخ بېولو لپاره ۲۹ میلیونه ډالر مرسته وکړي. جان بس پرون چهار شنبه ویلي له په استولي اعلامیه کې د ټاکنو د بودیجې د تهایې کېدو هرکلی کړی او زیاته کړې یې، چې امریکا هم د ټاکنو د بریا لپاره له افغانستان سره ۲۹ میلیونه ډالر مرسته کوي. جان بس وایي، هیواد یې په افغانستان کې د کورنیو څارونکو مصارف هم ورکوي، چې خلک د ټاکنو د اعتبار او روڼتیا په اړه ډاډمن شي. جان بس دغه راز ټینګار کړی چې د خلکو له تمې سره سم باید نوې ولسمشري کاندیدان په هیڅ ډول له دولتي سرچینو په کمپاینونو کې استفاده ونه کړي. ټاکل شوې چې د ولسمشرۍ ټاکنې د راتلونکي میزان میاشتې په شپږمه وشي. د اوو ولسمشرۍ له ۱۱ کاندیدان څرګندې چې د ټاکنو لپاره تر اوسه حکومت کمیسیون ته شپږ اعشاریه ۹ میلیارده افغانۍ ورکړي او ۲ اعشاریه ۲ میلیارده افغانۍ یې له نړیوالې ټولنې غوښتي دي

Ketabton.com

...الي هوکړه، پر ولسمشریزو ټاکنو اغېز نه لري»

د اساسي قانون له مخې یو ضروري پروسه ده او د افغانستان راتلونکی ولسمشر هغه څوک وي چې زه وم ... ولري، خلک سره له سختې بریکړې، سختې چاپې وهل غوارې او باید وکولی شي چې بېرته یې د افغانستان پر خلکو ومني.»

... هغه ... ړي پر ... افغان ... نه د

امریکا او طالبانو ترمنځ تومسوړې د سې شي په ورځ په کابل کې د ترکیې د «تي ار تي» له نړیوالې شبکې سره په مرکه کې وویل، د امریکا او نورو مذاکره

کوونکو سره یې پخوانۍ توافق کړی چې له طالبانو سره له انتخاباتو مخکې پر ابتدایي سوله باید د سولې پر یو کارې چوکاټ توافق وکړي. پخوانۍ مرکه کې

۸ مخ

سرمقاله

د مؤقت حکومت غوښتنه د افغانانو د تباهی ((طرحه)) ده

له لوړه پټه نه ده، چې د ولس د اراده، غوښتنو او ملي ګټو پر خلاف يې تسمير کړي. لا هم په افغانستان کې د ولسي نظام پر ځای د ((مؤقت حکومت)) د راوستلو خبرې کوي، خو ((مؤقت حکومت)) چې د افغانستان د تاريخي او قسم خورلو دښمنانو له خوا د افغانانو د بربادۍ او د هېواد د له منځه وړلو طرحه ده، دا طرحه لومړی د پاکستان لومړي وزير عمران خان په خوله بيان شوه، بيا يې په کابل کې هم پورته شو او دا دی د ولس له مخالفت سره سره بيا هم د هغو کړيو له خوا زمزمه کېږي، چې د ملت اراده او ملي ګټې ورته د لوټ د بېلابېلو هوسو ارزښت هم نه لري. خو د ((مؤقت حکومت)) د دې ناوړې او پلشې طرحې پرته د ولس او حکومت دريځ معلوم دی او هغه دا چې دا طرحه بوچه طرحه ده، دا طرحه د افغانانو د بربادۍ او د هېواد د ورانولو او تجزيې طرحه ده. افغان ولسمشر محمد اشرف غني يو ځل بيا له ترکيې تلويزيون سره په مرکه کې د ((مؤقت حکومت)) طرحه غندلې او په دې اړه يې د حکومت او ولس ګډ دريځ يو ځل بيا روښانه کړی دی. د ولس دريځ د تېرې غوايي مياشتې په ۱۲ مه د سولې لپاره په ملي مشورتي لويه جرګه کې معلوم شو او د دې جرګې د ملي ريښتينو استازيو په پرېکړه ليک کې د ((مؤقت حکومت)) پرضد ملي غبرګون پورته شو او غوښتونکي يې په سختو ټکو وغندل شول، خو دې جرګې د اوسني حکومت تنګه او ملاتړ بيان کړ. دا هغه لويه جرګه وه، چې څه ناڅه درې زره استازي يې د لومړي ځل لپاره د ولس په اراده او د انتخاباتو له لارې غوره شوي وو، نه يوازې يې هم ورکړه او د نورو فرمايشي جرګو پر ځای يې د ملت اساسي غوښتنې مطرح کړې، نو دا چې که هر څوک بيا هم هڅه کوي، چې د ((مؤقت حکومت)) د راوستلو او د ولسي نظام د پرځولو لپاره کار وکړي، هغوی په ملت کې د لا نورې ګډوډۍ ورکړلې او خپل ځان په خپله سپکوي، دا ولې بوه پله بيولاکه هم څرګنده کړه چې د ((مؤقت حکومت)) د غندلو غږ پورته شي، نو بيا په پله پلمه د ولسمشريزو ټاکنو د ځنډولو او د افغانستان د نظام پرضد د نورو مخالفتونو د راولاړولو لپاره هم پورته کوي، هغوی وايي، چې ګنې ولسمشريزې ټاکنې دې له طالبانو سره تر سولې وځنډول شي، آ هو سوله د افغان ولس ملي غوښتنه او سترة اسلامي فرموده ده، چې افغان ملت تر بل هر څه ورته اړتيا لري، خو کومه چې سوله آ سوله تر اوسه په هيڅ لوکه پلټي شوې نه ده، دوه خله ولسمشريزې ټاکنې د همدې سولې لپاره وځنډول شوې، اوس هم تر ټاکلي بيا ميزان مياشتې پورې ټپره موده ده، چې د سولې لپاره بسنه کوي، دا ګرز او دا ميدان، څوک سوله راولي او له چا سره سوله کوي آ افغان ولس له هغه ځنډو فورمول ورکوونکو پوښتي، چې د ولسمشريزو ټاکنو په دوه ځله په ځنډولو سره، چا سوله را وسته او يا يې سوله ممکنه کړه؟ آ له اوسني طالب سره خو سوله کېدای نه شي، ځکه دا طالب په افغانستان کې د پاکستان، ايران، روسيې او د پردي تر شا د انګريزانو د ناوړو ګټو د دوام لپاره د جګړې لوکي دي، چې هېڅ د سولې لپاره تصميم نه شي نيولی، خو افغان حکومت د سولې راوستل ستر لومړيتوب ټاکلی او که بيا هم طالب په ځان څپلواک نه شي، نو ښوی دی چې ولسمشريزو ټاکنو ورانۍ سوله وکړي، خو د ناشولي سولې په پلمه د ولسمشريزو ټاکنو ځنډول، په اصل کې د افغانستان د بحران او بلې جګړې اورته لمن وهل دي. افغان ولس او په تېره بيا افغان حکومت د داسې ناوړو پلانونو مخنيوي په ټول زور او قوت سره کوي او ولسمشريزې ټاکنې او د ولسي حکومت د دوام اړتيا وينې، چې د ملت خير په کې دی که له ټاکنو ورانۍ سوله ونه شي، نو غوره ده، چې د سولې لپاره نوی ټاکل شوی ولسمشر د سولې هڅو له دوام ورکړي، د سولې لپاره تصميم ونيسي او بايد د سولې هم او حياتي لړون لاسليک کړي.

خيبرپښتونخوا له مرکزي حکومته د خپلې برېښنا پور غواړي

د خيبرپښتونخوا حکومت د اسلام آباد له مرکزي حکومته د برېښنا يا بجلۍ په بدل کې ۱۲۸ ميليارده روپۍ غوښتې چې ژر تر ژره يې دي ورکړي. د توانايۍ د صوبايي حکومت سلاکار حمايت الله په دې اړه ويلي، دا ۱۲۸ ميليارده روپۍ کالو راهيسې پرې پاتې دي او دوی ګڼي چې په اسلام اباد کې د دې مسئلې د هوارولو لپاره نوري انتظامي شخړې جوړول کېږي. هغه ويلي دا د ۳۲ کالو مسئله ده او دوی مرکزي حکومت ته ويلي چې دا مسئله دې نوره هواره کړي

دي او دا تر بېلې او نورو بجلۍ پيدا کوونکو پروژو پيسې دي. هغه وويل د ۲۰۱۸ کال د اپريل په مياشت کې يوه کمېټه جوړه شوې نه د دې لپاره او اوس خبره اخري شوې او دوی ترې هم نه په شا کېږي. د خيبرپښتونخوا د خزانې وزير تيمور سليم جګړا په وروستيو کې ويلي مرکزي حکومت دې د جوړې کړای شوې فارمولې له مخې د برېښنا يا بجلۍ د ګټې د خالص رقم صوبې ته د ورکولو او د لوځنامې له عملي کولو، نه ويروي. هغه ويلي دا روپۍ له تېرو ۳۰ هغه ريانه کړې له ۳۰ کالو يخوالې زمانې بوه روپۍ اوس هم په بوه روپۍ مېلاوېږي او په دې کې ډېر تاوان دی. روان کال هم د برېښنا يا بجلۍ د ګټې لپاره مرکزي حکومت له دغې صوبې ۳۲ اعشاريه اووه ميليارده روپۍ اېسارې کړې دي او د خزانې وزير ويلي له دې امله د صوبې په پرمختيايي چارو کې کمی راغلی. صوبايي حکومت له مرکزي حکومته دا هم غوښتي چې د برېښنا د انتظامي مرکزي دفتر يا واپډا هاوس دې د لاهور په ځای اسلام اباد ته منتقل کړل شي.

د ترکيې له ((TRT)) راډيو تلويزيون سره د جمهوررييس غني مرکه

۱۳۹۸ د چنګاښ ۲۴ | ۲۰۱۹ د جولای ۱۵ مه

خبريالهٔ: منه چې تاسو د ترکيې دولتي راډيو تلويزيون شبکې ((TRT)) ته وخت ورکړ.

جمهوررييس غني: خوښ يم چې ستاسو هرکلی کوم. همدارنګه د ترکيې خلکو او حکومت ته مې نېکې هيلې ورسوئ.

خبرياله: له يوه لوري طالبانو د (اسلامي) امارت د بيا راژوندي کولو لپاره خپل پروګرام پټ نه کړ او له بل لوري امريکايان هم (له افغانستان) څخه د وتلو خواکونو د اېستلو غوښتونکي دي. په دوحه کې د غونډې په ترسره کېدو سره، داسې ښکاري طالبان لوړ موقف خپل کړی او امريکايانو هم امتيازات ورته په پام کې نيولي دي. ستاسو په نظر، د دوحې غونډه به په افغانستان کې د سولې د ټينګښت لامل شي؟

جمهوررييس غني: زما په نظر، دا ټول د فرضياتو په کچه کې دي. اساسي موضوع دا ده چې په افغانستان کې ثبات يوازې د يوه ډيموکراټيک بهير له لارې امکان لري.

لومړی، که چېرې موږ داسې سيستم ته لاسرسی ونه لرو، چې خلکو ته د خپل هېواد د رهبر د انتخابېدو زمينه برابره کړي، نو د ثبات ټينګښت امکان نه لري. د افغانستان خلکو هېڅکله هم امارت نه دی منلی، بلکې په تصنعي ډول پر دوی تحميل شوی و. د سولې مشورتي لويه جرګه چې د غويي مياشتې له ۹ تر ۱۲ مې جوړه شوې وه، په ((جمهوري نظام)) ټينګار وکړ. سوله بايد په جمهوري نظام کې راشي، نه په اسلامي امارت کې.

دويم، يوې هوکړې ته د لاسرسي لپاره بيارې، د هوکړې نتيجه ګېرې او د هوکړه ليک تائيد د سولې د هر بهير مراحل ګڼل کېږي. يوازې خلک کولای شي د پارلمان، لويې جرګې يا ټولپوښتنې له لارې د سولې هوکړه ليک تائيد کړي. په همدې اساس، بايد پوه شو چې دا بهير بېلابېلې مرحلې لري.

د امريکا او طالبانو ترمنځ بحثونه پر خلورو اصلي برخو متمرکز دي. چې په ټولو موضوعاتو هوکړه ونشي، په هيڅ يوې موضوع به هوکړه نه کېږي. له کوم وخته چې د افغانستان حکومت د روان کال په جنوري مياشت کې، په افغانستان کې د امريکايي ځواکونو د حضور کچې د ارزونې وړانديز مطرح کړ، پر دې موضوع د نظر هيڅ ډول اختلاف نشته. يقيناً تاسو به په دې اړه نورې پوښتنې هم لرئ.

له ترورستي شبکو سره د اړيکو قطع کولو په اړه د طالبانو د ژمنتيا موضوع يوازې په امريکايانو پورې نه مربوط کېږي، بلکې دا په نړيواله، سيمه‌يزه او په ځانګړي ډول په ملي کچه يوه موضوع ده. په همدې اساس، دا ساده موضوع نه ده، چې کوم تضمين يا د تائيد او ارزونې سيستم ته له لاسرسي پرته په راحتۍ (طالبانو) ته امتياز ورکړل شي.

دريمه موضوع، اوربند دی او موږ په ريالي ډول دا کار کړی. بايد ووېل شي چې د سولې راوستو لپاره د اوربند نوښت د افغانستان د حکومت له لوري مطرح شو، ځکه چې د يخوانۍ جمهوررييس په وخت کې اوربند ناشونی و، خو موږ هغه عمومي کړ.

څلورم، د افغانستان د حکومت او طالبانو ترمنځ خبرې دي؛ چې بايد مذاکره وکړو.

دوه نور اساسي موضوعات؛ لومړی د نشه يي توکو او له جرمي اقتصاد سره د طالبانو اړيکه ده، چې دا يوه نړيواله او سيمه‌يزه موضوع ده. دا موضوع د هيروئينو د توليد له مرحلې تېره شوې او اساسي موضوع د مت آمفتامين او شيشې د روږدي کوونکو موادو توليد دی، چې په

نړيواله کچه ورته پاملرنه لازمي ده.

او بله موضوع د پاکستان او له طالبانو سره د دغه هېواد اړيکې دي په همدې اساس، زما په نظر په دې اړه قضاوت چې (طالبانو) ته امتياز ورکړل شوی دی، تر وخت وړاندې دی. هم افغانستان او هم امريکا په دې اړه جدي هڅې پيل کړې او په دې برخه کې د دواړو هېوادونو سياسي اراده شته ده. اوس توپ د طالبانو په ميدان کې دی، چې مشخصه شي هغوی له دوامدار سياسي بهير سره يو ځای کېدو ته ژمنتيا لري او که.

خبرياله: تاسو په خلونو د طالبانو د حلولو لپاره هغوی ته وړانديزونه کړي، خو طالبانو يا هر ځل له افغان حکومت سره له خبرو ډډه کړې دليل يې څه دی؟

جمهوررييس غني: دليل يې ايډيولوژيک موضوعات، له امارت سره د هغوی تړليز فکر او اله نورو سره د طالبانو اړيکې دي. بايد ووېل چې موږ بريالیتوبونه هم لرو. په ۲۰۱۸ م کال کې، موږ په ۲۰ کلونو کې په لومړي ځل توانېدو اوربند عملي کړو او هغه اوربند يوه ازموينه وه، چې په بشپړ ډول زموږ په کنټرول کې وه. د طالبانو لس زره کسان د هېواد له نورو خلکو سره يو ځای شول او تر اوربند وروسته هغوی په هيڅ صورت د جګړې بيا پيلېدو ته لېوالتيا نه لرله. له همدې امله بايد د طالب جنګياليو او رهبرانو ترمنځ بې توپير وکړو. هغه موضوع چې د اوربند پر مهال په بشپړ ډول روښانه شوه بايد له دې هم انکار ونه کړو، چې د سولې ټول بهيرونه له پېچلتياو خالي نه وي او امقاومت او نه منل د سولې په بهير کې نوې موضوع نه ده. بايد ووايم، د سولې هدف چې موږ يې هڅه کوو، هماغسې چې مشورتي لويې جرګې موږ ته واک راکړی، هغه هدف دی چې ځان موږ ورته وقف کړی دی.

خبرياله: داسې ښکاري چې په دې اړه د نظر اختلاف شته، چې څوک د هېواد په ټېرو سيمو کنټرول لري. آيا دا موضوع اهميت لري؟ تاسو په باور، آيا ((د ټېرو سيمو او ساحو کنټرول)) کولای شي د امتياز اخيستلو اساس وبلل شي؟

جمهوررييس غني: دا موضوع له دوو زاويو تشريح کولای شو.

لومړی، که چېرې رسمي شمېره ته وګورو، طالبان د هېواد د ټولو ۴۰۰ ولسواليو ۹ ولسواليو يوازې په ۲۲ ولسواليو کنټرول لري. دا وضاحت د سولې د ترلاسه کولو لپاره تاسو سره ډېره مرسته کوي.

دويم، دا اجدعيني واقعيتونه په پام کې ونيسو. د هېواد ډېر نفوس په ښارونو کې ژوند کوي. لږ تر لږه د هېواد پنځه ميليونه کسان، چې د هېواد د ټول نفوس يو پر شپږمه برخه جوړوي، په کابل کې ژوند کوي. که چېرې هغه نور ښارونه چې د ښارونو په مرکزونو کې ژوند کوي، محاسبه کړو، نو پايله به يې يو لوی رقم

په هغه کې چې د ښار اطرافي او نږدې سيمو لوښارو پيلوونه په متمرکز ډول بيان شي. ګله چې سياسيون په ځان ټينګار کوي. طالبانو سره قياس به واقعيت کې کاملوي له د هېواد او هم نه ماشومانو وي، بايد ووايم چې آن د هېواد يو پياز هم د طالبانو په کنټرول کې نه دی.

فريم: د هېواد څو خانونه او غرنۍ سيمې دي. کله چې ((د ټک رانګ د آزادۍ)) په اړه خبرې کوو، هغوی (طالبان) د خپلو شبکو په مرسته د ټک رانګ آزادي لري، خو د سيمو د کنټرول مسئله په منفي ډول تعريفوي. هر طالب پاسپورټ، تذکره او روغتيايي خدمتونو ته د لاسرسي غوښتونکی دی، چې دا کار په حکومت پورې اړه لري. هغوی له چينايانو او ويتناميانو سره يو څه شباهت لري چې د لاسرسي او خدمتونو د وړاندې کولو لپاره يې يو سيستم جوړ کړی دی.

اصلي موضوع، د طالبانو ((منفي قدرت)) دی، چې مشورتي لويې جرګې هغه د هېواد د اوسېدونکو لپاره يو مخرب قدرت په روښانه توګه ياد کړ او هغه يې تخريبونکي رول ته په ټومبو تائيد کړ. په همدې اساس، دغه ډول قدرت يو مثبت ليدلوری نه، بلکې د جګړې يو تحريکوونکی عامل ګڼل کېږي او ټول له هم هغه تائيدوي. په همدې اساس، دا خبره يوې حلالې له اړتيا لري او موږ ځان مسوول بولو چې يوه حلاره ورته وړاندې کړو. دا موضوع زموږ د اجنډا په لومړيتوبونو کې ځای لري. په همدې دليل، هر ډول انګېزه يا اندېښنه يوې حلالې ته د رسېدو په موخه د شرايطو د تغير لپاره ده.

خبرياله: ښاغلی جمهوررييس، ښکاري ډېر افغان سياسي اپوزيسيونونه لاس په کار شوي وي او که د امريکا متحده ايالتونه او طالبان غونډې جوړوي، خو احتمالاً وکولی شي خپل سياسي راتلونکی تضمين کړي يا هم اړ شوي له دې کار څخه پرته بل بديل نه لري. کولی شئ خپل د سولې پلان توضيح کړئ؟

جمهوررييس غني: په پيل کې د سولې هغه پلان چې زه يې لرم، تولشموله دی. په دوحه کې د خبرو په وروستي دور کې چې مدني ټولنې، ښځو، ځوانانو او د ټولنې بېلابېلو اقشارو په کې ګډون کړی و، په خودجوشه، خو په څرګند ډول له ((جمهوري نظام)) څخه دفاع وشوه. کله چې د سياسيونو په اړه خبرې کوو، هغه سياسي ګوندونه مې هدف نه دي، چې ځانګړې ټاکنيزې حوزې لري.

آيا هغوی پخپله دې کار ته چمتو دي؟ انتخاب کړي؟ اساسي موضوع دا ده، چې د افغانستان حکومت، د افغانستان د خلکو منتخب استازی دی. د افغانستان د حکومت له هوکړې پرته هېڅ ډول حرکت نه شي ترسره کېدای. آيا د سياسيونو يوه ډله کولای شي اد خبرو د لوړپوړو سياسي ښخيان آزاد کړي؟ يقيناً چې دغه صلاحيت يوازې له حکومت سره دی.

زموږ د سولې پلان لاندې برخې لري

لومړی، د سولې د ائتلاف جوړېدل، چې د هېواد د ټولو مرحلو طالبانو د رابلو ... او اوس يې ارزي پايله دا ده چې د سختو او له جنجالونو ډکو څنډو وهلو ته بايد تيارې ونيسو.

فريم: مذاکره خبرې ټولشموله موضوع ده، خو مذاکره د دوو اصلي خواوو ترمنځ متمرکز بهير دی. موږ په دوو مرحلو کې د يوې هوکړې په لټه کې يوو. په لومړۍ مرحله کې يوې ابتدايي هوکړې ته اړتيا ده. چوکاټ ته لاسرسي شاملېږي چې څواړه لوري پرې هوکړه وکړي او هغه کېږي تر سپتمبر وړاندې ورته ورسېږو. په دويمه مرحله کې يوې هر اړخيزې هوکړې ته رسېدل دي. په پای کې، د هوکړه ليک د تطبيق موضوع ده. ما د سولې له ملو ژباړې هوکړې لوستې دي. يعنې پر دې مسئلې مې يو عمر کار کړی دی. په همدې دليل بايد يو سيستم او حساب شوی عمل وکړو. دوامداره سولې ته د رسېدو لپاره اړتيا ده، څو ګټو مسايلو ته پام وشي. په همدې دليل د سولې بهير هره برخه مختلف شريکان، مختلف صفونه او مختلف ائتلافونه لري. په دې برخه کې اصلي موضوع د ښاروند محور اصولي هوکړه ليکنه تائيدې ميکانيزم دی.

خبرياله: له هغه ځايه چې د سولې او جګړې په اړه د سيمې د هېوادونو پاليسي حياتي ده، آيا هغوی د سيمې پېر اتصال لپاره ستاسو د وړانديز ملاتړ کوي؟

جمهوررييس غني: يقيناً د سيمې پېر اتصال لپاره موږ واقعاً د عمل په مرحله کې يوو. خلورلس کاله وړاندې افغانستان په وچه کې د يوه ايسار هېواد په توګه مطرح کېده، په داسې حال کې چې اوس د اسيا پر ځلور لارې د بدلېدو په حال کې دی. هغه څه چې موږ د منځنۍ اسيا هېوادونو او له هغه ځايه د قفقاز حوزې له هېوادونو سره کړي، حيرانوونکي دي. ويلی شو چې باور ور فضا رامنځته شوې ده. د ۲۰۰۰ کلونو لپاره زموږ جغرافيايي

[illegible]

کې له ... تر ۱۹۲۹ کلونو ... د ... او ... کې د ... د ... په ... کې د ...

[illegible]

دي انتخابات يوازې دي، خو ... د تحقق لپاره لا ... ته ...

خبرياله: تاسې ... د پاکستان ... په ... کې د پاکستان ... کولای ... څه هېواد ته ... او ... ګټي په ... د پاکستان ... په کوم ځای ... ځانګړي ... کې وي؟

جمهوررييس غني: لومړی، له لومړي وزير عمران خان سره مې خبرې رغنده وې؛ په ځانګړي ډول کله چې هغه لوی ... د استخباراتي اداري (ISI) رييس، د سوداګرۍ لوړپوړو او د کابينې غړي په بحث کې شامل کړل. ما له هغوی څخه په مستقيم ډول سوالونه وکړل او هغه ځوابونه چې ما غوښتل ترلاسه مې کړل.

لومړی، آيا په افغانستان کې د طالبانو په رهبري د يوه حکومت موجوديت د پاکستان په ګټه دی؟ د دې پوښتنې ځواب (نه) دی.

دويم، آيا په کابل کې به لاسپوڅی حکومت د پاکستان ملي ګټې تأمين کړي؟ هغوی ووېل، امکان نه لري.

او داسې نور.

فريم، آيا اتصال او هغه راز په افغانستان کې ثبات د دوی (پاکستان) په ګټه دی؟ ځواب ((هو)) دی.

فکر کوم هغو مقاصدو ته په پام چې لرو يې، د دواړو هېوادونو ترمنځ د ليدلوري تغير رامنځته شوی، چې په دې برخه کې له لومړي وزير عمران خان، جنرال باجوه او همکارانو يې مننه کوم. اوس مو خپله پاملرنه پر جزئياتو متمرکزه کړې، چې بايد په سم ډول درک شي، خو په عين حال کې بايد پر دې پوه شو چې په لوړه کچه د ليدلوري تغير به په منځنۍ کچه کې د سمدستي تغير په معنی نه وي. په پاکستان کې چې ... **۷ مخ**

۷ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغتیا او ژوند

د تندي او مخ ګونځې مو د ټول عمر لپاره لرې کړئ

د تندي او مخ ګونځې معمولاً په زړښت کې پیداکیږي، خو ځینې وختونه کیدای شي دا ګونځې له زړښت مخکې هم پیدا شي. ۹۰ ډوله ځینې لاملونه کې سپږ او ذهني فشار ستاسو دغو ګونځو ته پراختیا ورکوي. په اوس وخت کې دا ستونزه تر ډېره حده شوې، خو تاسو اړنه لرئ چې په ډېر اندېښمن شئ. دلته یې یو څو لاملونه او د حل یو لاره وړاندې شوي ده لاملونه.

۱ – د لمر وړانګې: د لمر وړانګې نه یوازې ستاسو د مخ یا تندي په ګونځو کې مهم رول لري، بلکې کیدای شي ستاسو د...

سګرټو څکول دي. ځکه په سګرټو کې موجود نیکوټین د طبیعي زړښت اصلي عامل فعال کوي، نو اړینه ده چې دغه ناوړه عادت ژر تر ژره پرېښودل شي.

۳ – د خوب نشتوالی: که چېرې تاسو په کافي اندازه خوب ونه کړئ، نو ستاسو بدن نشي کولای چې ستاسو د بدن حجرې را ژوندۍ کړي. نو ځکه تاسو باید د شپې څخه تر ۸-۷ ساعتو پورې په شپه او ورځ کې خوب وکړئ نو بیا به یې ټول سره په د ګونځو د پراختیا مخنیوی وکړي.

۴ – د ټولو په اوبو زیات مخ پرېمنځل: د هغه ټولو د اوبو څخه باید په زیاته اندازه د ګوښې، ځکه یې ځینې اوبو نه لاسرسی ولرو نو د مخ پرېمنځلو لپاره باید له ډېر اوبو څخه کار واخلو او همدارنګه د ټول ډول صابونونو استعمال هم ستاسو د مخ ځینې غوړ له منځه وړي نو باید په مخ پرېمنځلو کې مو له ډېر احتیاط څخه کار واخلئ او په ډېرو ټیټې خاصیت لرونکو صابونونو مخ ونه مینځئ او تر مینځلو وروسته باید پاک دستمال څخه پاکه.

بلکې خپل مخ وچ کړئ.

حل لارې

۱ – د سټالنې طرز مو سم کړئ: کتاب ډېر له نږدې مه لولئ که چیرې په لیدلو

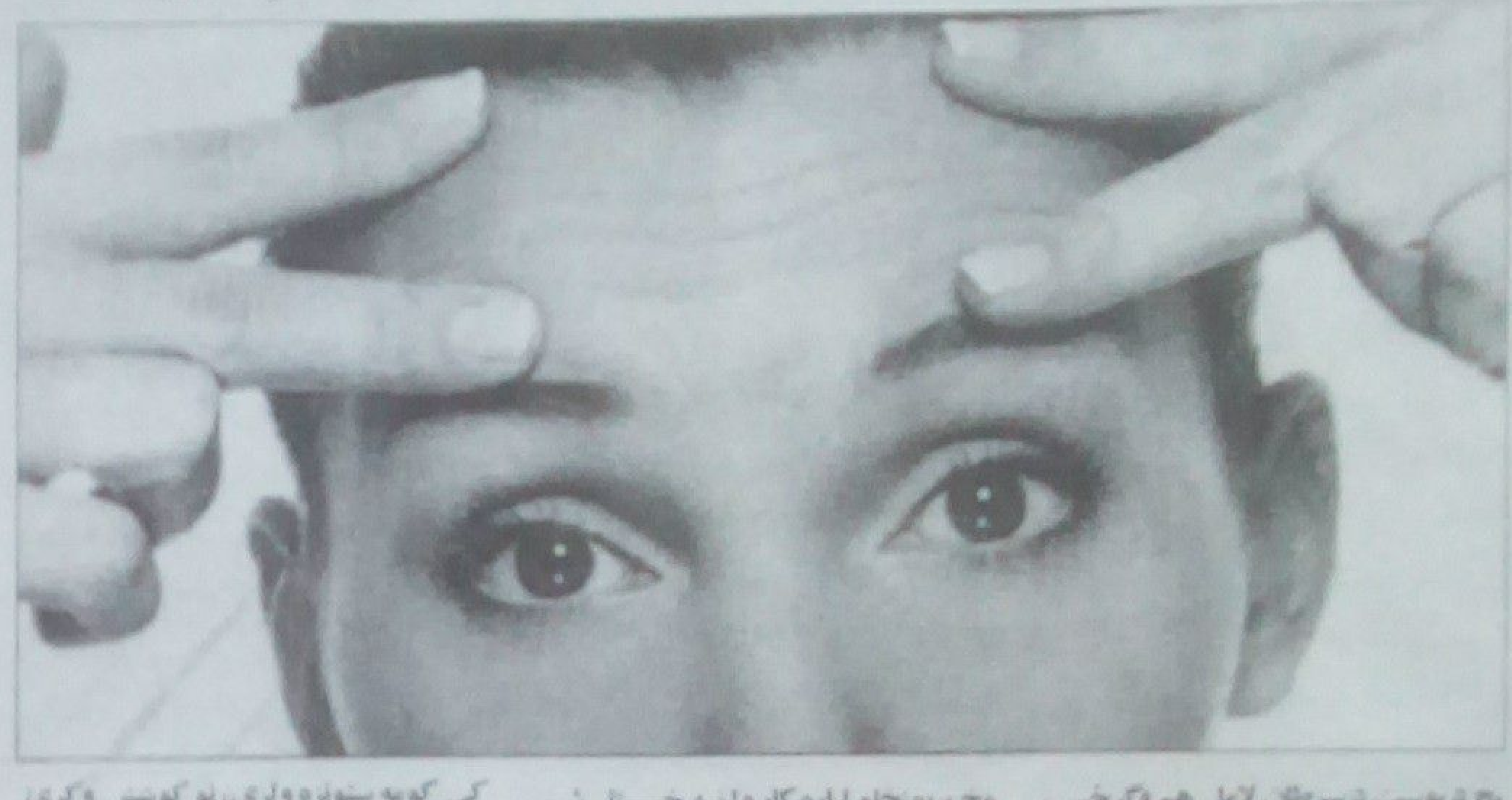

... راختیا مخنیوی کوي.

۲ – منظم تمرین وکړئ: په (۱۵) کې ۲ دقیقې قدم ووهئ (وګړې سره) سره په اوولس کې مو د... سخت تمرین وکړئ...

۳ – منظم غذایی رژیم مو منوازن غذایي رژیم ستاسو د ټول وجود د سالم والي سربېره ستاسو د پوستکي په سالم والي کې هم مهم رول لري، کوښښ وکړئ په زیاته اندازه میوه، سابه او د کب غوښه وخورئ.

۵ – مستي: مستي د ګونځو د ورکولو لپاره یو له مهمو موادو ګڼل کیږي. نګلاره یوه کاچوغه مستي را واخلئ او یو ځه اندازه میده کوزکس ورسره ګډ کړئ او وروسته یې تخم په ګونځو شو ځایونو ووهئ.

۶ – د زیتون تیل: د زیتون تیل یو له ډېرو ګټورو تیلو څخه ګڼل کیږي. ګونځې شوې ځایونه د زیتون په تیلو غوړول اساحول، د ګونځو په کمښت کې مهم رول لري.

۷ – مینه: ...

... ستاسو د تندي او مخ د ګونځو په پراختیا کې مهم رول لري.

۲ – د لمر ضد عینکې وکاروئ: د لمر ضد عینکې استعمال ستاسو د مخ د ګونځو د ...

... باید د لمر ضد کریم وکاروئ، پدې ډول به وتوانیږئ پوست ته مو د رسیدونکي زیان او د ګونځو د زیاتېدو کچه را کمه کړئ.

۲ – د سګرټو څکول: د تندي او مخ د ګونځو د پراختیا تر ټولو لوی عامل د ...

... ځکه چې دغه اوبه د زیات وخت لپاره په نلونو کې وي او کیدای شي په زهرجنو موادو ککړې وي، مګر په اوسني وخت کې دا چاره نا شوني ده چې د نلونو له اوبو څخه دې کار وانخلو خو که چیرې د ...

... زوند کې په ډېرو ساده بدلونونو سره کولای شي په ژوند کې مو ستر بدلون راولي، خوان به ښکاره شي او پر خپل ځان به مو باور زیات شي.

صالح محمد ...

له سپورت پرته مو وزن کم کړئ

د وزن زیاتوالی په اوسني وخت کې یوه ستره ستونزه ګرځیدلې. د خنډي په ساحه کې غوړ زیاتوالی یو غیر صحي امر دی چې ورسره ټول بدن ستونزمن کیږي. د وزن زیاتوالی د زړه او شکر ناروغي خطر زیاتوي. پوهان وایي چې

مصنوعي غوښه پوهان سپارښته کوي چې مصنوعي یا پروسس شوې غوښه په انسان کې د ډېرو ناروغیو رامنځته کولو سربېره غوړ هم په پراخه کچه زیاتوي چې ورسره انسان چاغیږي. د غوښې په بدل کې (اومیګا ۳) خواړه چې غوړ نه

ځکه چې دا په غیر صحي اندازه غوړ لري چې د بدن لپاره ګټور نه دي، او په دې کې د مالګې اندازه هم زیاته وي. ددې په بدل کې تازه میوه او یا هم مالګه نه لرونکي وچه میوه غوره خواړه دي.

ګازي څښاک: ګازي څښاک په معده کې سوزش رامنځته کوي، یو شمېر څېړنو د ګازي څښاک استعمال او په ملا کې د غوړ د زیاتوالي ترمنځ یو ربط موندلی دی. ددې په بدل کې د لیمو اوبه، بادرنګ یا نعناع غوره خواړه دي.

الکول: د انګلستان د ملي روغتیا اداره وایي چې په اوونۍ کې لس لیتر الکول څښل په کال کې (۲۳۲۰۰) کالوریز زیاتوي، دغه شمېره په انسان کې په لوړه کچه غوړ زیاتوي.

کیک، بیسکټ او نور خواږه خوراکونه: دغه ټول خواږه له مالګې، غوړ او خوږو څخه ډک وي، له همدې کبله پوهان ددا سې خوږو څخه په سختۍ سره د ډډې کولو سپارښته کوي.

د خیټې او ملا په ساحه کې د غوړ له منځه وړل د انسان له روغتیا سره مرسته کوي، په دې کې سورخي غوښه هم شامله ده چې د وزن زیاتوالي سربېره د سرطان لامل هم کیږي.

د الوګانو چپس: پوهان د الوګانو مصنوعي چپس او دې ته ورته خوږو څخه د ډډې کولو سپارښته کوي.

امیز کوي، دوی وایي چې زیاتره خلک په دې لړ کې یوازې پر ورزش انحصار کوي، خو ددې لپاره د خوراک سمون هم ډېر اړین دی.

له دغو خوړو څخه ډډه وکړئ:

د زیاتو خولو راتلو لاملونه او د حل لارې!

د انسان له بدن څخه خولې راتلل یو طبیعي کار دی چې د بدن په پنځ سالو ...

یوازې دا نه بلکې زیاته خوله راتلل د ځینو لامل دي.

هغه مهال هم پېښیږي چې موسم ګرم نه وي، خو د ویني فشار کچې په کمیدلو سره

... ډېره زیاته لوږه، ذهني ستونزې، سر ګرځیدل او د ستړتیا لید په څېر ستونزو نښې ګرځیدلې.

د درمل منفي اغېز: د زیاتي خولې وتل د بلا بیلو درملو غبرګون هم کیږي، که څه هم دا کومه ستونزه نه ده خو ځینې د انټي بایوټیک، د ویني فشار یا نور درمل په استعمال سره خوله راتلل منفي خو عام اغېزګڼل کیږي.

که چېرې مو له پورته ستونزو څخه کومه نه درلوده او له بدن څخه مو بیا هم زیاته خوله خارجیږي نو په لاندې خوږو سره یې مخه نیولای شئ: د منې سرکه، د لیمو شربت، مالګه او لیمو، تور چای، د خوږو سوډا، همدا ډول ددې ستونزې له منځه وړلو لپاره مالګه او لیموګډ کړئ په لاسونو او پښو یې ومومښئ له وچیدو وروسته یې پرېمنځئ.

نارغیو لامل هم کیدای شي چې په لاندې ډول دي:

درزه حمله: که چېرې مو له بدن څخه زیاته خولې وځي او که یا هم د زړه کومې ټلې ناروغي نښه ګڼل کیږي، که چېرې د څان سره اړه د زړه کومې ناروغي یا حملې شک لرئ نو د زیاتې خولې راتلو په حال کې هرو مرو ډاکټر ته رجوع وکړئ. خو که چېرې د خولې راتللو سره د سینې تکلیف هم وي نو دا د زړه د جدي ناروغي نښه وي.

ذهني فشار: زیات وخت د ذهني فشار په نتیجه کې له بدن څخه خوله وځي، فشار یا ذهني ستړیا یوازې پر بدن منفي اغېز نه کوي بلکې د خولې وتلو پرمهال هم انسان ته د زیان رسولو خبرتیا ده.

د وینې کم فشار: ځینې مهال د وینې کم فشار هم د زیاتې خولې وتلو نښه وي، دا

کې مرسته کوي، خو ځینو خلکو څخه نورو په پرتله زیاتې خولې راځي چې په عام ډول یو بد عادت ګڼل کیږي.

د خولې لپاره اندازه سړي ته که چېرې انسان ته ستره په نه کوي د تشویش اندازې زیات دا نه خبر ځکه تر پوهه شي چې ستونزه ګټل کېږي، انسان له شرمندګۍ سربېره د بدبوي ویره هم لري.

پوهانو د زیاتې خولې راتللو په اړه بېلا بېل لاملونه په ګوته کړي دي: لومړی دا چې د بچو په پرتله نارینو څخه زیاته خوله راځي. دویم: هغه کسان چې فزیکي ورزش نه کوي هم زیاته خولې لري. خپ، مما دا چې هغه کسان کوم چې زیات ورزش کوي د هغو په پرتله چې نه یې کوي کمې خولې راځي. درېیم د وزن زیاتوالی هم د زیاتې خولې راتللو ستر

داسې اپلیکیشن چې د ((ټوخي)) د آواز په اورېدلو د ناروغۍ تشخیص کوي

په عام ډول د ناروغۍ تشخیصولو لپاره ډاکټران د خپلو تجربو پر اساس او یا هم د بېلا بېلو ټیسټونو په کولو

سره ناروغي تشخیصوي، خو لکه څرنګه چې عصري طب د ټکنالوژۍ په برخه کې ستر پرمختګ کړی همدا ډول طبي ساینس پوهانو د ټکنالوژۍ په مرسته یو داسې اپلیکیشن یا کاریال چمتو کړی چې د ټوخي آواز په اورېدلو سره د ناروغۍ تشخیص کولای شي. د استرالیا په کوینزلینډ پوهنتون کې پوهان په دې توانېدلي چې د «۱۴۳۷» د کوچنیانو چې عمرونه یې ۱۲ کاله وو د ټوخي

اوازونو په واسطه د څیرک مبایل یو داسې اپلیکیشن چمتو کړی چې د ټوخي اواز په اورېدلو د ناروغۍ اصلي لامل په ډاګه کړي. زیاتره کوچنیان د ټوخي پر ناروغۍ ډېر اخته کیږي چې بېلا بېل لاملونه هم لري، ددې اپلیکیشن په واسطه کولای شي د ماشوم د ټوخي اواز په اورېدلو سره د ناروغۍ نوعیت او یا هم چې ماشوم کې د کومې ناروغۍ د اخته کېدو امکان زیات دی وښایي. که څه هم ماشوم باید د ټوخي پرمهال ډاکټر ته وښودل شي خو که چیرې دغې ته لاسرسی ستونزمن وي نو دغه اپلیکیشن د ټوخي اواز له سختوالي د ناروغۍ اندازه معلومولی شي چې ایا ناروغ په کومه ناروغۍ اخته دی. ددغه اپلیکیشن د لومړي وار ازموینې لپاره «۸۵۲» بېلا بېل د ماشومانو ټوخي اوارونه واژموېل شول، چې

اپلیکیشن په کامیابۍ سره د هر ټوخي اواز په اورېدلو د ناروغۍ اصلي لامل او نوعیت له ۸۱ څخه تر ۹۷ سلنه پورې سم معلوم کړی دی. تر دې دمه ددې اپلیکیشن په واسطه د سینه بغل، ساغری، ساه تنګي، او نورې تنفسي ناروغي په رسمي ډول تجربه شوي دي، خو د لا غوره والي لپاره پرې کار روان دی. دغه اپلیکیشن تر دې دمه له بېلا بېلو ازموینو لاندې

دی او په عام ډول د خلکو پرمخ نه دی وړاندې شوی، خو ویل کیږي چې ډېر ژر به وړاندې شي او خلک به د ناروغۍ پرمهال له سخت تشویش څخه وژغوري. د یادونې وړ ده چې له دې وړاندې جاپاني ساینس پوهانو هم دې ته ورته اپلیکیشن چمتو کړی و چې په واسطه به یې د تنفسي ناروغیو تشخیص کیدل شونې وو.

د بوتلونو تودې اوبه روغتیا ته زیان اړوي

که په موټر کې له ځان سره په بوتلونو کې اوبه لرئ، مه یې څښئ! ځکه چې روغتیا

ته زیان لرې. په دغو بوتلونو کې اوبه د ګرمۍ له کبله ګرمیږي او د انسان روغتیا له

جدي زیان اړولی شي. په دغه حالت کې د اوبو د حرارت درجه تر ۷۰ سانتي ګراده

لوړیږي او د یاد بوتل پلاستیکي مواد چې په ترکیب کې کیمیاوي مواد لري، د

ګرمۍ له امله له اوبو سره ګډیږي او اوبه زهرې کوي چې یا وروسته انسان ته د

خپلو پر مهال زیان اړوي. که چېرې له موټره بهر د حرارت درجه له ۴۰ تر ۴۵ پورې وي، نو د موټر په داخل کې به د حرارت درجه له ۶۰ تر ۷۵ پورې وي، د دې لپاره چې بوتلونه خراب نه شي، د هغو د جوړولو لپاره یو ډول مواد چې (Polyethylene terephthalate) نومیږي، استعمالیږي او دغه مواد پي یې او اي، د ګرمۍ له کبله له اوبو سره ګډیږي، کله چې په اوبو کې حل او یا وڅښل شي، د انسان صحت ته زیان اړوي.

څلور عادتونه د سرطان د رامنځته کېدو لامل کېږي

په امریکا کې د سرطان یو شمېر پوهانو ځینې عادتونه په ګوته کړي چې د سرطان رامنځته کېدو لامل کیږي، د بېلګې په ډول په سهار ناشته کې زیات ګرم څښاک کول. هغه څلور عادتونه چې د سرطان اصل کیږي په لاندې ډول دي:

ډېر ګرم خوراک یا څښاک: په ځینو کسانو کې د مرۍ د سرطان رامنځته کېدو خطر زیات وي چې د ډېر ګرم خوراک یا څښاک استعمال کوي، دوی د خولې له وچیدو روږدي سره هم مخ کیږي، ددې لپاره پوهان سپارښته کوي چې د کوم خوراک یا څښاک د تودوخې درجه له ۶۰ څخه زیاته وي باید ونه خوړل، څښل شي.

سهارنۍ کافي: د کافي دانو د ازبیټت پرمهال له دې څخه ځینې سرطاني مواد جوړیږي چې د څښلو پرمهال په بدن کې داخلیږي، له همدې امله د ورځې له دوه پیالو څخه زیاته کافي څښل په هغو کسانو کې چې سګرېټ هم

څکوي د سږو سرطان ۳۱ سلنه زیاتوي، دغه خبره په امریکا کې د سرطان ټولنې په ۲۰۱ ... ملونه کسانو له ازموینو وروسته کړې.

هره ورځ غوښه خوړل هره ورځ سورخي غوښه خوړل یا هغه غوښه چې پروسس شوي

وي د سرطان له کبله د زړه مړینې ګواښ ۲۲ سلنه زیاتوي، پوهان وایي چې په مصنوعي غوښه کې داسې زهرجن مواد موندل کیږي چې له کبله یې بېلا بېل څلور ډوله سرطان چې د هاضمې سیستم له منځه وړي رامنځته کوي.

د شپې ویښ پاتې کېدل: کم خوب او د شپې تر ناوخته ویښ پاتې کېدل په بدن کې د میلاټونین هورمون خوشحوب کموي، میلاټونین د انسان په بدن کې د وړخنې ژړنیم سوولیت پر غاړه لري، کله چې ددې هرمون کچه کمه شي د پوهانو په وینا په بدن کې ابي ځنې رامنځته کیږي او یو شمېر زیانمن تومورونه رابنکاره کوي، د پوهانو او د سرطان ناروغي متخصصینو په وینا ددغې هرمون کموالی په انسان کې د سینې یا انونو سرطان خطر زیاتوي.

ادب، تاریخ او فولکلور

د خوشحال په طب نامه کې نوي طبي حقایق

پوهنیار سیداصغر هاشمي

خوشحال خټک یو ماهر طبیب او حکیم و، د طب او حکمت په میدان کې یې د عقل او پوهې نه ډکې خبرې کړې طب د خوشحال کسب نه و او نه د طب عمومي استعمال ته یې دومره وخت درلود، خو طب په هغه زمانه کې د علم او ادب یوه حصه وه او د ضرورت مطابق دغه علم ضروري و

د روغتیا په برخه کې اصلاً د ده تجربه د الوتونکو په برخه کې وه، خو په انساني طب کې یې هم تجربې درلودې

طب نامه د خوشحال خټک منظوم اثر دی، لکه څنګه چې له نامه یې څرګنده ده په دې کتاب کې یې د ځینو مرضونو د علاج لپاره درمل په کې ښودلي دي

خوشحال خان خټک په منظم او سیستماتیک ډول زده کړې نه وې کړې، خو د دوو استادانو شاه اوس ملتاني او سیالکوټي صاحب نومونه په ځینو ادبي خبرو کې یاد شوي بابا د خپل وخت د فارسي، عربي او داسې نورو ژبو مطالعه درلوده، نو له همدې امله د ده پر ویناوو کې د معنا له مخې د فارسي ژبې شاعرانو مولانا جلال الدین بلخي، سعدي، سنایي او داسې نورو د ویناوو څرکونه لیدل کېږي

همدارنګه د عربي ژبې ځینې منظومې ژباړې په دې دلالت کوي، چې د عربي ژبې د ویلو او پوهېدلو پوره صلاحیت یې درلوده

په دستارنامه کې یې ځای ځای د خپلو خبرو د تائید لپاره د فارسي ژبې شعرونه، عربي معقولې، قرآني ایاتونه او احادیث راوړي دي

په ځینو آثارو کې خان بابا د فیلسوف په نامه یاد شوی، چې د ده له مطالعاتو نه وروسته زیاد ته رسولی شو، چې خان ربتیا هم فیلسوف و له اسلام نه مخکې په مصر او یونان کې هغه چاته دا لقب ورکول کېده، چې د نړۍ د اکثرو علومو او فنونو نه به یې مطالعه درلوده په هغه وخت کې ټول علوم د کل په ډول د یوې ونې د ډډ حیثیت درلود، خو د وخت په تېرېدو علوم تقسیم بندي شول او ورځ تر بلې علوم د پرمختګ په حال کې دي

خوشحال بابا هم د خپل وخت د اکثرو علومو مطالعه درلوده چې د ده په منظومو آثارو کې په طب نامې خپلې خبرې پیل کوم

طب نامه د بابا منظوم طبي اثر دی خوشحال د نورو زده کړو تر څنګ په منظم ډول طب هم نه دی لوستی، خو د وخت د طبي آثارو مطالعه یې درلوده

د ده په طب نامه کې د ځینو طبي آثارو یادونه شوې او دا ثبات ته رسوي چې بابا حتماً دغه آثار لیدلي او ویلي

په کلیاتو کې یې راغلي دي

د نزول علت بلا دی

مې له القانون نه اخیستې ده او وایي

که سرې به صورت زوړ شي
هم خشکی لري هم سوړ شي
ادویه یې دا ضداد کړه
فهم عقل هلته زیاد کړه
کلیه ده به موزونه

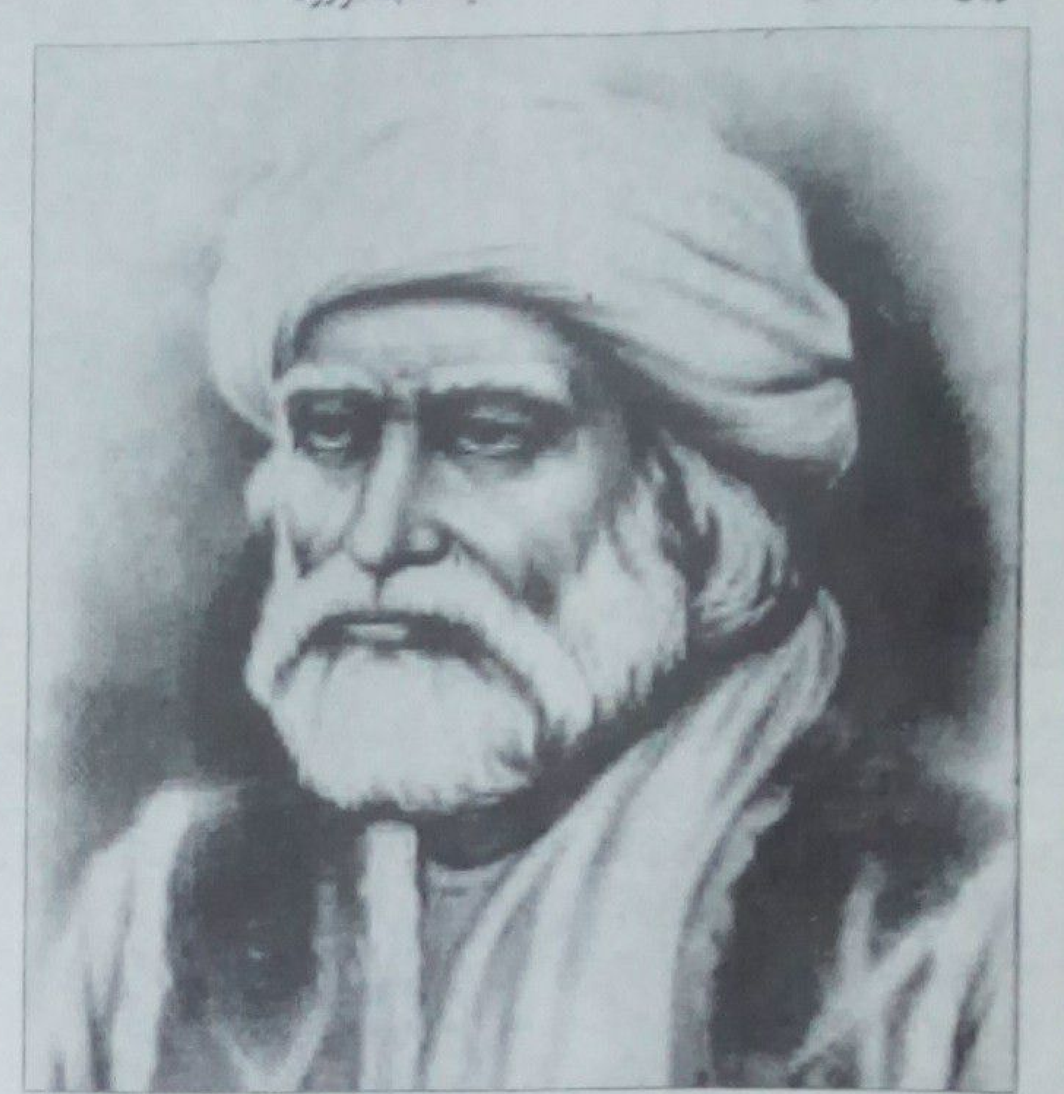

د چا به شه لا دوا دی
ما یو نقل اورېدلی
په شفاعلیل کې کېلی
هغه نقل درته کېښمه
زه به خپله نه وایمه

د طب نامې منظومې په ویناکې د (شفاعلیل) ذکر راغلی دی، دا اثر د خپل وخت مشهورطبي اثر او له پورته ذکر شوي شعر نه ثابتولای شو، چې خان پورته اثر لوستی دی همدارنګه وایي

خو پرهیز دې پرې ډېر سخت وي
رز به روغ شي که دې بخت وي
په لوی طب کې مې لیدلي
یا په خود مې ازمویلي

په پورته شعر کې د (لوی طب) نه هدف طبي اثر دی امکان لري، چې دا دې د بل اثر نوم وي او دا هم کېدای شي، چې دا دې د کوم اثر نوم وي

په نړۍ کې له خوشحال مخکې ډېر لوی لوی طبي ډاکتران تېر شوي، چې له دوی ابو علي حسین ابن عبدالله ابن سینا دی دی د طب او فلسفې لوی عالم تېر شوی او د طب په برخه کې یې د (القانون) اثر یو ادبي شهکار بللی شو دا کتاب د لوېدیځ په پوهنتونونو کې تر ۱۷ پېړۍ پورې او هم د هند به نیمه وچه کې تر ۲۰ پېړۍ د طبي زده کړو د رسمي پروګرامو جز و

خوشحال د طب نامې په نسخه کې د رفرنس په ډول د القانون کتاب یادونه کوي او هدف یې دا دی چې دغه ویناوې

ماده کېلي له قانونه

په طب نامه کې ځینې داسې روغتیایي ویناوې هم شته چې د معنا له مخې د ابن سینا له طبي نظریاتو او افکارو سره یې پرتله کولای شو

د ابن سینا په طبي تحقیقاتي ویناوو کې کله کله د سر له ناروغیو پیل کوي او په پښو یې پای ته رسوي، چې د خوشحال پر ویناوو کې هم داسې خبرې شته امکان لري چې خان به د ابن سینا د کتابونو مطالعه هم درلوده (وردګ، ۱۸۳_۱۸۵ مخونه)

د طب په ډولونو کې خوشحال د یوناني طب ډېره مطالعه درلوده، خو که چېرې یې خبرې د نننیو عصري طبي خبرو سره پرتله کړو، خبرې هم یې تائیدولای شو

خوشحال د دیني علومو مطالعه هم درلوده او د ده اکثره لیکنې په دې دلالت کوي، که فضل نامه یې مطالعه کړو نو زما دغه خبره به ثبوت ته ورسېږي

غواړم په قرآن او احادیثو کې طبي لارښوونې له عصري طب او د خوشحال بابا له طب نامې سره پرتله کړم او دا ثبوت ته ورسوم چې د خان طب نامه له نوي عصري ویناوو سره په ځینو برخو کې مقایسه کولای شو او همدارنګه یې ویناوې د قرآني آیتونو او احادیثو سره هم پرتله کولای شو

د کب ګټې په غذاکې د ماهي د غوښې یادونه د الله تعالی په سپېڅلي کتاب کې قرآن کریم کې شوې ده

ژباړه ((ستاسې لپاره د سیندښکار او د هغه طعام حلال وګرځول شو، تاسې او مسافران له هغو نه ګټه واخلئ))

همدارنګه د قرآن کریم بل ایات دی ژباړه ((الله تعالی هغه آیت دی، چې سیندیې ستاسې لپاره مسخر کړ، چې د کبانو له تازه غوښې نه ګټه واخلئ))

خوشحال بابا ډېر لېوالتیا، مطالعه درلوده او د ده په شعرونو کې تصوفي، عرفاني، دیني او علمي خبرې ډېرې لیدل کېږي، نو له همدې امله د ده ځینې ویناوې له قران کریم سره هم اړیکې لري په طب نامه کې د ځینو شیانو یادونه شوې او د ماهي د خوړلو په هکله هم داسې خبرې لري، چې په قرآن کریم کې هم راغلي او نوي ساینسي او طبي تحقیقات به کې هم ذکر شوي

د سر درد لپاره یې لارښوونه کړې ده ماهي واخلئ له هرڅه یې پاک کړئ، کوم هډوکي یا لښکې چې لري، ځینې لرې کړئ او د کنځلو په تېلو کې یې به پوخ کړئ، کله چې ماهي پوخ شي وایې خلئ او په بولونې کې یې کېږدئ چې غوړي یې نرې وڅاڅي کوم څه چې په غوړیو کې پاتې کېږي، د شیشې په واسطه یې لرې کړئ، چې غوړي صاف شي او له هغه وروسته یې د مریض په غوږ یا پوزه کې وڅڅوئ، نو د سر درد به یې له منځه ولاړ شي لکه چې وایي

که تازه ماهي خوک راخلي
که روهو وي له بــهتر
اندرون یې درست ګالي کا
الایش یې کړه بــدر
دمــروه په پاتو ئک شي
د ده کېده درست ښګر
یا یې ګېډه سره کوک کا
چې مــحکم شي لــروبر
دکونجد په تېل یې پوخ کړه
چې بــه پوخ شي سراسر
یا دي پوخ ماهي راواخلي
له روغنه ګــرم تــر
په طباخ کې دې یې پرېږدي
چــې غوړي شي ترې بــدر
بیادې صاف هغه غوړي کــا
پــه شــیشه دي یې کــا در
په صماخ کې یې یوڅاڅکي
یــا پــه پوزکــې اندر
چــې د درد ختن دا وکا
پرې ورکېږي دد سر
که هغه ماهي خوک وخوري
ســود یې یاد لرې بشتر

نــاسور یو ډول بد تکلیف دی، چې د درملنه په هکله یې ستونزې موجودې وې، خو د الله تعالی په فضل نوي طبي تحقیقاتو ډېرو سختو تکالیفو لپاره درملنه شوني کړې ده

مطالعه کتاب ((اگر جهانیان شکست بخورند)) مفید میباشد

حیات الله حلیم

اگر جهانیان شکست بخورند نام کتابیست که مجموعه از نوشته های سیاسی و اجتماعی محمد اسمعیل یون استاد پوهنتون کابل بوده که در گام نخست به لسان پشتو نوشته و چاپ گردیده است و نظر به اهمیت محتوایی بار دوم توسط مصطفی عمر زی به لسان دری ترجمه و چاپ گردیده است

درین کتاب در مورد وضع تلخ و نا هنجاری های اجتماعی سیاسی افغانستان توضیحات سازنده و انتقادی ارایه گردیده یا به عباره دیگر این کتاب مجموعه از نوشته هایست که با دو رویکرد اجتماعی و سیاسی وبا توجه محوری برحضور جامعه جهانی، ما را به پندار و دقت بیشتر برآن ساله های می کشاند که در ظاهر جزهمان گفتمان های

مردم عام اند، ولی اهمیت آنها، زمانی آشکار میشود که حاصل دهند وآن زمان متوجه می شویم که ظاهرساده ی بسیاری ازمفاهیم، وقتی در دستگاه تجزیه و تحلیل عقلانی قرارمیگیرد، چه مهم، تاثیر گذار وحاد بوده اند این کتاب در کنار فراخوان شما بر ساله های مهم، گوشه های ازبینش ومنش نویسنده اش را با شفافیت کامل و کوتا ترسیم میکند نویسنده ی کتاب با جسارت وجرئت درخورتحسین ازتاختن به هرنا بکاری هراس ندارد و درحالیکه با یک برنامه ی روشن فرهنگی می کوشد تا خالیگاه حوزه ی کارفرهنگی، فزون شود، در بحث سیاست وعدالت، خواهان تامین حقوق انسانی و درخورشان مردم این سر زمین است، باید گفت که تمام مقالات این کتاب به روحیه ملی نوشته شده است در صفحه ۲۹ کتاب میخوانیم، درگوشه ی عام، ملت افغان درحاکش حضور هیچ نیروی خارجی را نه می پذیرد و نه تحمل کرده میتواند، لیکن هنگامی که حضور

۷ مخ

زما اوښکي

زما اوښکې د مرحوم استاد پوهنوال غلام دستګیر ژړنګ د شعرونو لومړنۍ ټولګه ده چې د هغه مرحوم له مړینې وروسته چاپ شوې ده د کابل پوهنتون د ساینس پوهنځي پخوانی استاد او د ریاضي دیپارتمنت مشر خدای بخښلي دیپلوم انجنیر غلام دستګیر ژړنګ خوږیاڼي د ۱۳۸۹ هـ ل کال د لیندۍ په میاشت کې په حق ورسېد ارواح یې ښاد وي د نومړي خدای بخښلي له مړینې وروسته د دوه شعري ټولګې د عبدالرووف قتیل خوږیاڼي په کوښښ او د ډاکتر لطف الله ژړنګ په کمپوزترتیب او چاپ ته چمتو کړای شوې چې دادی لومړنۍ ټولګه یې د ((زما اوښکي)) په نامه له چاپه راووته او بله ټولګه به یې په راتلونکې کې چاپ شي ددې چاپ شوې ټولګې په پیل کې د میهن خپرندوی ټولنې په مرسته د پوښ په لومړي مخ کې په ښه سپین لیک ((زما اوښکي)) سرلیک او په لاندې خنډه کې یې د شاعر نوم لیکل شوی دی د لومړنۍ پاڼې په مخ کې یې هم د شاعر نوم راغلی دی ددې مخ په پای کې لیکل شوي، چې ۱۳۸۹ کال د همدې پاڼې په دویم مخ کې د افغانستان نقشه او نقشې جوړښت د بسم الله الرحمن الرحیم په مبارکه کلمه کې نغښتل شوی دی ترنقشې لاندې د کتاب پېژندنه او ترې لاندې یې د کتاب نوم د شاعر نوم د چاپ ځای، د کتاب پلورنځی، د چاپ کال ۱۳۸۹ هـ کال او بیا ډیزاین د بختیار صاحب او وروسته د چاپ شمېر او ددغه مخ په پای کې د نورې پلنې کرښې په منځ کې په سپین خط لیکل شوي، چې ددې کتاب ټول حقوق له خپرندوی ټولنې سره خوندي دي د دویمې پاڼې په لومړي مخ کې دالې داسې لیکل شوي، چې ((دروړونو دواکدارا او دهیلو دیدا کوونکي)) په نامه په دې کتاب پیل کوم او هغه چاته یې وړاندې کوم چې د پاک زړه په پرده کې پاکې آرزوګانې روزي او دردونو او ماتو امیدونو بوره پوره قدر داني وکولای شي تردالې لاندې لیکل شوي ژړنګ خوږیاڼی د دلوي میاشت ۱۳۸۹ کال ننګرهار جلال آباد ددې پاڼې په دویم مخ کې ښاغلي قتیل خوږیاڼي د لیکوال ترلنډې پېژندنې لاندې لیکلي دي ښاغلي ژړنګ د ننګرهار ولایت د خوږیاڼیو د مرکز کړې په زاړه ښار کې زېږېدلی هغه په قوم ابراهیم خېل خوږیاڼی او د ارواښاد محمدسرور خان زوی دی ارواښاد بېنوا په اوسني لیکوال کې د نومړي د زېږېدنې نېټه ۱۳۰۷ هـ کال لیکلې، خو په خپله مرحوم ویلي چې په تذکره کې یې زما د زېږېدنې کال ۱۳۰۰ ل لیکلی، خو زه هغه مهال چې امیر حبیب الله خان ووژل شو د کړې د شیراحمدخان کلا له ارواښاد ملاصاحب سره د قدوري، مومنې، نظم، پنج ګنج، ګلستان او بوستان په زده کړه بوخت وم او بیا مې د کړې د روښانکوټ د لوی جومات له ملاامام ارواښاد استاد محمدعلیخان څخه نوې دیني زده کړې وکړې

که دغه مهال ۱۹۱۹ ع ۱۲۹۸ ل ښاغلی ژړنګ اته کلن وګڼو، نو به ۱۲۹۰ هـ ل کې زېږېدلی دی په ۱۳۰۶ ل کال کې ښاغلي د کړې د لومړنیو زده کړو د ښوونځي له څلورم ټولګي څخه فارغ شوی او په ۱۳۱۸ ل کال کې د کابل دارالمعلمین ښوونځی شو په ۱۳۲۹ ل کال د جلال آباد د متوسطې مدیر شو، په ۱۳۳۰ ل کال کې یې د الفت، خادم، رښتین او نایب الحکمه عبدالله خان وردګ په ملاتړ د جلال آباد متوسطه، د ننګرهار په لیسه ونومولو وروسته بیا د ننګرهار، لغمان او کونړونو نوي ولایتي جوړښتونه رامنځته شول او د پوهنه ریاست، غربي ټرلرې پرتو سیمو ورسېد په ۱۳۳۱ ل کال کې د ننګرهار ولایت د پوهنې مدیر وټاکل شو په ننګرهار کې د ننګرهار د شاعرانو ټولنې جوړول یې د دغه مهال ستره لاسته راوړنه ده په ۱۳۳۸ ل کال کې د پکتیا د پوهنې مدیر وټاکل شو، چې د لته د نجونو د ښوونځیو موسس هم ګڼل کېږي

په ۱۳۳۹ ل کال کې د وخت د پوهنې وزیر ښاغلي علي احمدخان، نوموړی د لغمان د پوهنې سرپرست مدیر وټاکه په ۱۳۴۰ ل کال کې د کابل د ابن سینا لیسې مدیر وټاکل شو چې د وزارت په ملاتړ په کې د قتیل خوږیاڼي، محمدعثمان نړند په زیار پارسي کتابونه پښتو ته نه یوازې وژباړل، بلکې وباړل شوي کتابونه یې د تدریس وړ وګرځول په ۱۳۴۴ ل کال کې د پوهنې وزارت د ملګرو ملتونو ښوونیزې او روزنیزې موسسې ته وروپېژندل شو، چې ورته د پوهنې ښوونځیو ته د کتابونو د لیکلو او د ښوونکو د روزنې دنده وسپارل شوه په همدې کال په جاپان کې د ریاضیاتو نړیوالې غونډې ته وبلل شو او د استاد ژړنګ د ریاضیاتو تعلیمي نصاب د آسیایي هېوادونو لپاره ومنل شو په ۱۳۴۳ ل کال د بیروت امریکایي پوهنتون ته ولېږل شو او د ریاضیاتو په څانګه کې یې لوړې زده کړې پیل کړې، هېواد ته له راستنېدو سره سم د تالیف او ترجمې په ریاست کې د ریاضیاتو د دیپارتمنت علمي غړی مقرر شو په ۱۳۴۹ کال امریکا ته ولېږل شو د ریاضیاتو او فزیک په څانګه کې یې د فریدونیا په پوهنځي کې ماسټري واخیسته او په دوکتورا بوخت شو، دغه مهال د ریاضیاتو نړیوال کنفرانس ته چې په جرمني کې جوړ شوی و وبلل شو خو په اساسي قانون د نیوکې پرلامل د وخت صدراعظم محمدیوسف خان بېرته هېواد ته راوغوښت او د دوکتورا د تېزس دفاع ترې پاتې شوه په ۱۳۵۶ ل کال د کابل پوهنتون د ساینس پوهنځي استاد وټاکل شو او [illegible] شمېر محصلان یې وروزل په ۱۳۷۸ ل کال پېښور ته مهاجر شو چې لومړی د سیدجمال الدین افغان پوهنتون علمي مرستیال او بیا د افغان پوهنتون د ریاضیاتو استاد وټاکل شو، کله چې افغان پوهنتون پکتیا ته واستول شو استاد په پېښور کې پاتې شو په ۱۳۸۲ ل کال یې د سترګو عملیات ناکام ترسره شول چې د ژوند په وروستیو وختونو کې یې سترګې له لیدو پاتې شوې

په ۱۳۸۰ ل کال کې د ښاپي پښتو خپرنو او پراختیا مرکز په مالي لګښت یې د طب، زراعت او انجنیري پوهنځیو د کیمیا او بیولوژي څانګو له د عمومي ریاضیاتو اساسات کتاب چاپ او خپور شو د دولسم ټولګي ریاضیات د نهم ټولګي کیمیا د پوهنتون د لومړي او دویم کورس لپاره خطي الجبره او د سیټ نظریه یې هغه کتابونه دي چې بیا چاپ او خپاره شوي دي مرحوم ژړنګ سربېره پر ښوونیزو پراختیایي هڅو په لوی ننګرهار، کابل او پکتیا کې له ورځپاڼو سره ملي او فرهنګي مرستې ترسره کړې او هم یې د پکتیا همدارنګه اخبار د مدیر نورمحمد پوونده په غیاب کې د دغه اخبار سرپرستي هم کړې ده د جمعې شپه او ((وزیربه)) یې د لنډې کېسې بېلګې دي چې د پکتیا په ورانګه اخبار کې پرله پسې خپرې شوې دي دغه راز یې په ننګرهار کې لسګونه اصلاحي او انتقادي ډرامې د ستېج لپاره جوړې کړې چې بریالي لوبېدلي دي د ښاغلي ژړنګ لیکنې او شعرونه په هېواد، زېرې، اصلاح او ورانګه اخبارونو کې خپاره شوي دي وروسته قتیل صاحب د اوښکې ترسرلیک لاندې سریزه او بیا عارف خان همدرد ساپي د طو خبرې ترسرلیک لاندې خپلې لوستې کړې دي ترڅو دمه یې دغه شعري ټولګه چې زما اوښکې نومېږي خپره شوې چې په ۲۱۶ مخونو کې یې ۸۹ شعرونه ځای کړي او د لوستونکو او مینه والو د ادبي تندې ماتولو ته یې وړاندې کړې دي، د کتاب په لومړي برخه کې ((زماربه)) ترسرلیک لاندې مناجات داسې دی

زما ربه نوی رنګ نوی جهان را
نوو نوو اشاروته نوی شان را
زما ربه په توفیق مې هومره بار کړې
چې خان وپېژنم خان لره چشمان را
دنیا نه ده لوی دریاب دی په کې ورک شوم
لاسنیوي ته مې لایقه کشتیبان را
چې صاحب د قناعت وي په هرڅه کې
خدایه دغه رنګ سپېڅلی پاک وجدان را
چې د خپل ورور د وجود غوښې ونه خوري
هسې رنګه ملکان او حاکمان را
لمدې غوښې پرې د ورور چې خوړې نشم
داسې خوله خاونده دارنګه زبان را

د کتاب په پای کې یې د مور ترسرلیک لاندې داسې لوړنه کړې، چې

د هرمرض دوا ده هغه مور ده
تش مسکا یې په ژوندون کې نوی ژوند دی
په صفت چې مسیحا ده هغه مور ده
ګل باعث د زیبایي د چمن ګرځي
چې د هرګل نه زیبا ده هغه مور ده
په للولو کې رنګ ورکوي ژړنګ ته
په ښکلا کې چې ښکلا ده هغه مور ده

مولف آغا محمد ګرندی

افغان ((جزائل))، چې د انګرېزانو تر پښو لاندې يې مځکه سور اور کړه

جواد مختار

جزائل څه شی دی؟
په افغان - انګلیس لومړۍ (۱۸۳ ـــ ۱۸۴۲)، دويمې (۱۸۷۸ ـــ ۱۸۸۰)، درېيمې (۱۹۱۹) جګړو کې بوازینی ... سی چې د انګرېزانو خوب ... ې تښتولی و جزائل (Jezauil) ټوپک و. انګلیس ... تاریخ لیکوونکي وايي چې د ... مکناټن له قوله د هغه مشهوره خبره لیکي ((افغانان په له جګړو ستړي نه شي او جزائل له ډرو))

کابو دوه سوه کاله د مخه زموږ نیکونو د دښمن مقابله په خپل لاس جوړو کړو ټوپکونو (جزائل) کوله. زيات ... ې د کابل په اهنګرخانه کې جوړېدل او یو شمېر نور بیا په مختلفو ډولونو او شکلونو د هېواد په نورو برخو کې دا ټوپکونه طبیعتاً د افغانانو له جثې (بدني جوړښت) سره جوړ وو؛ اوږده، ظریف، رسا نښه ويشتونکي، ساده او په عین حال کې خطرناک

له جزائل څخه د انګرېزانو وېره

Behind the Khyber Pass د جان ویلر لیکل شوی کتاب دی چې د افغان جزائل په اړه یکې په بوره تفصیل خبرې شوې ويلر د میرمن لیډي سیل (د ډګرمن رابرټ باب میرمن وه چې له انګرېزانو سره د یرغل پر مهال یې افغانستان ته سفرونه کړي) له قوله په خپل کتاب کې لیکي ((داسې لېدل کېږي چې انګرېزي مسکټ ټوپک اغېزمن نه دي او په قشله کې پراته دي، انګرېزان له زړو ټوپکو کار اخلي چې دواړه د افغان جزائلو سره سيالي نه شي کولای، انګرېزانو باید د افغان جزائلو بېخ ايستلای وای))

کله چې د کابل په بي بي مهرو غونډۍ کې جګړې شدت واخیست او له هر لوري افغاني غازیانو حملې پیل کړې دا داسې وخت و چې جګړې خودجوشه حالت غوره کړی و نه کوم قوماندان موجود و او نه هم په دې جګړه ایز حالت کې له چا سره ددې فکر و او نه هم په داسې احساتي وخت کې چا، د چا خبره اورېدله. له انګرېزانو لاره ورکه وه د دوی کوښش دا و چې له هرې ممکنې لارې په استفادې خپل ژوند و ژغوري. د همدغه کتاب په ۲۲۲ مخ کې لیکل شوي: ((ډګرمن تامس اولیور غوښتل خپل ډار شوي عسکر د بي بي مهرو د غونډۍ سرته وخېژوي، هیڅ د هغه خبره و نه منله او په همدې کشمکش کې د جزائل د ګولۍ ښکار شو، دا د هغه د خولې وروستې خبره ده، خپلو خلکو پرې برباد کړم))

په بي بي مهرو ... ې له جګړې ...

د افغان - انګلیس لومړۍ جګړه (۱۹۲۲) وروسته انګرېزان د خپلې ماتې په دلایلو غږېدلي دي، د ماتې په دې دلایلو کې پنځه هغه يې تخنیکي او شپږم هغه يې چې د انګرېزانو په ماتې کې يې اساسي رول لوبولی جزائل ټوپک و

د جزائل او انګرېزي وسلو توپیر

معمولاً انګرېزي مسکټ ټوپکونو له ۵۰ تر ۷۵ متره پورې هدف ويشته، انګرېزي ټوپکونه په کارخانو کې تولیدېدل، او د شکل او ډيزاين له مخې يو شان وو، جزائل بیا لاسي جوړ ټوپکونه وو هر آهنګر او استاد يکې خپله سلیقه پاللې دا له انګرېزي ټوپکونو اوږده وو، حتی سایز یې تر ۱۸۰ سانتي متره پورې رسېږي او د همدې اوږد میل په برکت و، چې تر ۱۵۰ مترو پورې يې رسا نښه ويشته

د جزائل مختلف ډولونه

د جزائل جوړښت

جزائل اوږد میل لاره او د میل دننه جوړښت یې شپږ او اووه ضلعي لرلې، د میل په امتداد یې په لاندې برخه کې د باروتو د ډکولو او د میل د پاکولو لپاره اوږد سیخ لاره چې په میل کې د داخلېدو لپاره استعمالېږي، د میل په لاندېنۍ برخه کې له لرګي استفاده شوې چې دا لرګی بیا له میل سره د يوې حلقې وسیلې په واسطه نږل شوی د لرګي او میل د اوږدوالي له امله د وسپنې دا حلقې حتی تر څلورو پورې رسېږي

د جزائل بله برخه د کنداغ ده چې د خوځو موخو لپاره استعمالېږي، کله چې د پروت په حالت کې ترې استفاده کوی نو کنداغ د ورمېږ او اوږې د مخ برخې ته برابرېږي، کله چې په ولاړ حالت کې استفاده کېږي دا کنداغ داسې ډيزاين شوی چې په تخرګ کې نیول کېږي او هم د لاس مټ ته برابرېږي

جزائل د میل د خولې له لارې له باروتو ډکېږي او وروسته له وسپنې جوړ مردکي ور اچول کېږي او بیا په دې ټوپک کې د نصب سیخ په مرسته برابرېږي کله چې دا پروسه ختمه شي نو د جزائل کولنګ شا لور ته کش کېږي له دې وروسته جزائل د ډز او نښې ویشتلو لپاره عیار دی

افغانان طبیعتاً ښکلا خوښوونکي خلک دي او دا ذوق يې حتی په ټوپکو کې هم پاللی، د جزائل ظاهري ښکلا او تزئین هم د بحث وړ موضوع ده، د هر جزائل کنداغ او د میل د لرګي برخې په دومره ظرافت جوړې شوې او تزئین شوي چې په اوسني عصر کې د اثلمې پېړۍ دې هنر ته سړی ګوته په غاښ کړي

مکناټن په جزائل وژل شوی

د افغان ملي تاریخ لیکوال

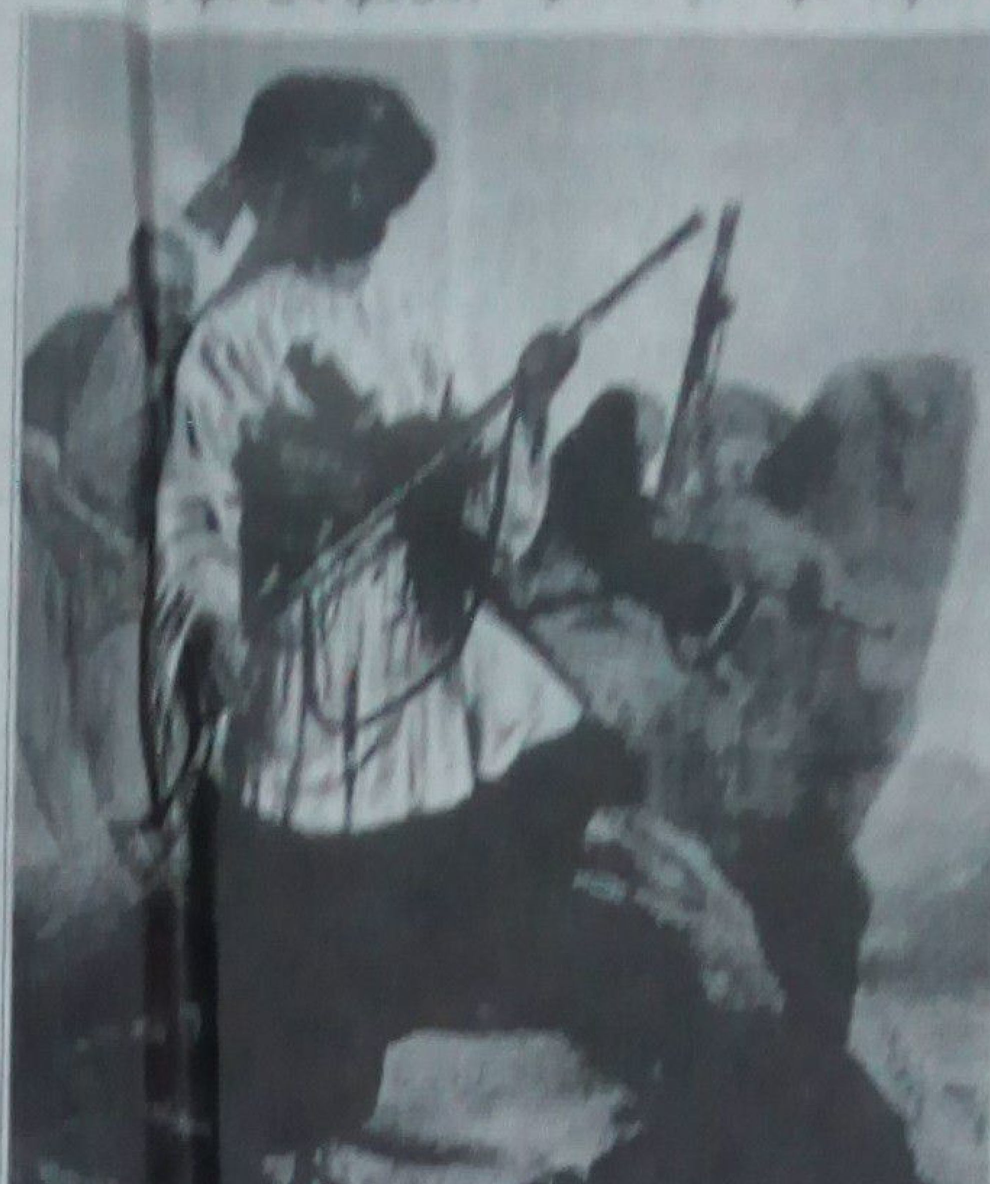

هغه مسایل چې موږ د بېلوونکو په تاریخونو کې لوستي تائيد کړي، مثلاً موږ د بېلوونکو په کتاب کې لوستي چې مکناټن د وزیر اکبر خان په لاس وژل

شوی خو ښاغلی حداد دا خبره نه مني ژه يې کټ مټ د حداد صیب لیکل را نقل کړم ((په افغانستان کې په ټولو تاریخونو کې لیکلي چې وزیر اکبر خان مکناټن وژلی حال دا چې دا خبره غلطه ده مکناټن يوه سپاهي وژلی دی

د فرهاد بابا په علوي سفر کتاب کې لیکل شوي چې مکناټن د میدان د تکاني اوسېدونکي چې نوم يې رجب خان و وژلی دی، دا قصه ما د اروابناد غلام محمد فرهاد بابا (د کابل ښار لومړنی ښاروال) له خولې اورېدلې چې غازي رجب خان هغه وخت مکناټن و وژلو چې د وزیر اکبر خان او مکناټن جګړه وه، وزیر اکبر خان غوښتل هغه ژوندی و نیسي رجب خان د وزیر اکبر خان له تخرګه د ټوپک میل تېر کړ او هغه يې و واژه))

د همدې متن په اوږدو کې راغلي چې اکبر خان نه غوښتل مکناټن و وژني هغه نیت درلود چې مکناټن له خانه سره بندي کړي او د خپل پلار په بدل کې چې په هند کې يې له انګرېزانو سره په تبعید کې ژوند کاوه معامله وکړي

دا خبره په سراج التواریخ کې ...

[illegible]

له جزائل څخه استفاده

کله چې انګرېزان د افغان - انګلیس دريو جګړو کې مات شول جزائل خورا مشهور شو، د جزائل د شهرت اوازې

مرکزي آسیا، هند او حتی منځني ختیځ ته ورسېدې، زما په فکر د جزائل د شهرت يوه مهمه وجه دا هم کېدای شي چې د جزائل پر مټ داسې یو قوت مات شو چې لمر يې په واکمنۍ کې نه ډوبېده او په خپله انګلیسانو د جزائل په قوت اعتراف کاوه، بله وجه دا هم ده چې جزائل د داسې یوې ولس تولید و چې په خپل فکر يې اختراع کړی و او دا فکر يې بیا د جګړې په میدان کې په عمل کې هم پلی کړ

د جزائل ټوپکونو کاپي او نقل په هند کې پېښي عام شو مرکزي اسیا او حتی تر منځني ختیځه يې نقلونه ورسېدل، یو خل بیا باید یادونه وکړو چې افغان جزائل ټول د افغانانو له لوري لاسي جوړېدل، دا د کومې

فارسۍ تولید نه و، چې څپاره شي او یا ډېر تولید شي همدا وجه وه چې په نورو سیمو کې ددې ټوپک نقل یا کاپي استعمالېده دا هم د هیرولو نه ده چې د افغان - روس جګړې په لومړي سر کې له همدې جزائلو او نیزولو استفاده شوې وه چې وروسته بیا خدای په مجاهدینو امریکا مهربانه کړه

په افغانستان کې د وسلو جوړولو تاریخچه

په لسمه میلادي پېړۍ کې د غور ولایت خورا اباد و او خپل مشهور ښارونه يې لرل چې فیروز کوه، مندېش او آهنګران يې لا تر اوسه پاتې دي؛ مندېش د تاریخي استادو پر بناء د امیر کروړ د زېږون ځای دی او امیر کروړ هغه څوک دی چې موږ ته يې د پښتو ژبې خزانې له لارې لومړنی لیکلی پښتو شعر په لاس راغلی.

په غور کې پر لېږدو، نورو او چړو سربېره بوه وېرووونکې وسله جوړېده دا وسله د ګرد توپ په شکل وه او دې توپ بیا څو ټېڅونه لرل او ورسره تر دوو مترو

وسپنیز زنځیر، دا وسله يې قلاب بلله او له لرې فاصلې په دښمن ورګوزارېده هو پوهو لګه د اوسنیو تکواندو بازانو ناڼچک، چې زنځیر لري خو په همدومره توپیر چې ناڼچک د زنځیر په دواړو سرونو کې لرګي لري او قلاب بوازې په یوه سر کې تېغ لرونکی توپ، دا له لوري خطرناک او اغېزمن و او چا چې په قلاب کاراوه هغه یې قلابي باله

کله چې د باروتو وخت راغی لومړنی کس اعلیحضرت شاه محمود هوتک و چې په ۱۷۳۲ کې یې د ایران په وړاندې باروډي توپ (زنبورک) وکاراوه، دا پر اوښانو د جګړې ډګر ته انتقالېده

قلاب، زنبورک، جزائل، توري، نېزې او چړې دا ټول زموږ

خپلو آهنګرانو جوړولې.

جزائل که څه هم د تیمور شاه دراني په وخت کې د کابل په اهنګرخانه کې جوړېدل خو په دومره کچه نه وو چې د ټولو خلکو تقاضاوې پوره کړي، د خلکو له اړتیا سره سم د هېواد په ډېرو سیمو کې په مختلفو سایزونو او ډيزاینونو جوړېدل، د کابل آهنګرخانه د بالاحصار په څنګ کې وه او د پښانو (آهنګرانو، ډوډی په له شاهي پخلنځي ورکول کېده، اوس هم په کابل او ولایتونو کې یو شمېر سیمې د آهنګرانو په نامه شهرت لري

انګرېزانو چې کله د جزائل زور ولیده نو بیا يې په کاسبینو او آهنګرانو پسې تبلیغ پیل کړ چې دا د اصیلو خلکو کار نه دی د ټولنې ټيټه طبقه او هر هغه څوک چې اصل و نسب نه لري دا کارونه کوي او له هغې وروسته نه بیا چا جزائل ولیده او نه هم خپل تولید

جزائل څو نومه وسله

جزائل اصلاً عربي کلمه ده لغت نامه دهخدا يې په دې ډول مانا کوي (مأخوذ از تازي، شمخال)

که له تازي موخه (تازي سپي) وي نو هغه اوږد اندام لري، خورا چالاک وي او د ښکار لپاره ترې استفاده کېږي، جزائل هم د ښکار او جنګ لپاره استعمالېږي او له نورو وسلو ډېر اوږد دی شمخال وزن لرونکي او دروند ټوپک ته وايي

همدا رنګه په ویکیپېډیا کې دجزائل نوم پر وړاندې د اوږده میل لرونکي ټوپک ذکر شته جزائل په پښتو لنډيو او شفاهي ادبیاتو کې په مختلفو نومونو یاد شوی نور ټوپک، بوړی، پیتی، سه رخ او عامیانه نوم ټوپک

په دې اړه ډېرې لنډۍ مشهورې دي

تر دې بوړي ټوپک دې ځار شم
په اوږه ستا دی کړه زه درسره ځمه

په نور ټوپک مې وله یاره
داسې خو مه وایه چې خوله نه درکومه

په نور ټوپک ويشتلی جوړ شو
د سپینې خولې ويشتلی ويښ توبونه

د نور ټوپکو استا کاره
د بو خوانانو خون به ستا په غاړه وینه
چاوني به توپو ته وراښيږي
تکړه زلمیان پسې به ټوپکو ورانوینه

د استعماري جګړو پر مهال جزائل هغه بوازینی ټوپک دی چې په انګلیسي ادبیاتو کې يې یادونه شوې، دا لاندې شعر روډیارډ کیپلنګ انګرېز شاعر په ۱۸۸۶ کال ویلی

A scrimmage in a Border Station
A canter down some dark defile
Two thousand pounds of education
Drops to a ten-rupee jezail
The Crammer's boast, the Squadron's pride
Shot like a rabbit in a ride

په سرحدي پړاو غوغا وه
آسونو په خپله خفاسته فضا خره کړې وه
د دوه زره پاونډه تعلیم
د لس روپیو جزائل ته ټيټ شو
د يووالي تېغ، د نظم و ضبط غرور
په خفاسته کې لکه د سوی په شان ولګیده

د پورته شعر لنډ مفهوم دا دی چې هغه مهال د انګلیس د حکومت یوخ د نړۍ سر ټولو روزل شوی، بانظمه او مجهز پوځ و، چې په هر تن يې لا هاغه مهال زرګونه پونډه مصرف شوي و، اما د لسو روپو په ارزښت جزائل ټوپک داسې ښکار کړل لکه څوک چې په منډه کې سوی (خرګوش) ښکار کوي

وروستی خبره

دوه سوه کاله د مخه موږ خپله اهنګرخانه او د ټوپکونو د تولید خاوندان لرل او په هماغه وسله مو د نړۍ داسې قوت درې خله مات کړ چې لمر يې په واکمنۍ کې نه ډوبېده

کله چې دښمن پوه شو زموږ وسلې دوی تباه کوي نو په تبلیغ يې لاس پورې کړ، کسبونه يې د بې نسبو او ټیټو خلکو کار وباله او حتی تر اوسه موږ کسب و کار ته لاس نه ور وړو

انګرېزانو دجزائل د تولید د ختمولو لپاره د تبلیغ حربه د غازي امان الله خان پر وړاندې هم وکاروله که جزائلو انګرېزان مات کړل په سیاسي میدان کې د خپلواکۍ اعلان غازي امان الله خان وکړ او بیا انګرېزانو د پیرانو، ملایانو او مذهبي اشخاصو په نوم د غازي امان الله خان پر وړاندې د بې دینۍ تبلیغ وکړ او د هغه واکمنۍ يې

د بچه سقاو په واسطه پنګه کړه دا سلسله له هغه دمه تر دې دمه په یوه او بل نوم روانه ده تر څو زده کړې ونه کړو، له فکره کار وا نه خلو او پخپله پخپل ځان کې تغییر را نه ولو او د خپلواکۍ له احساسه وړاندې د خپلواکۍ په ساتلو فکر و نه کړو تاریخونه به تکرارېږي خو زموږ وضعیت او حالت به هماغه وي

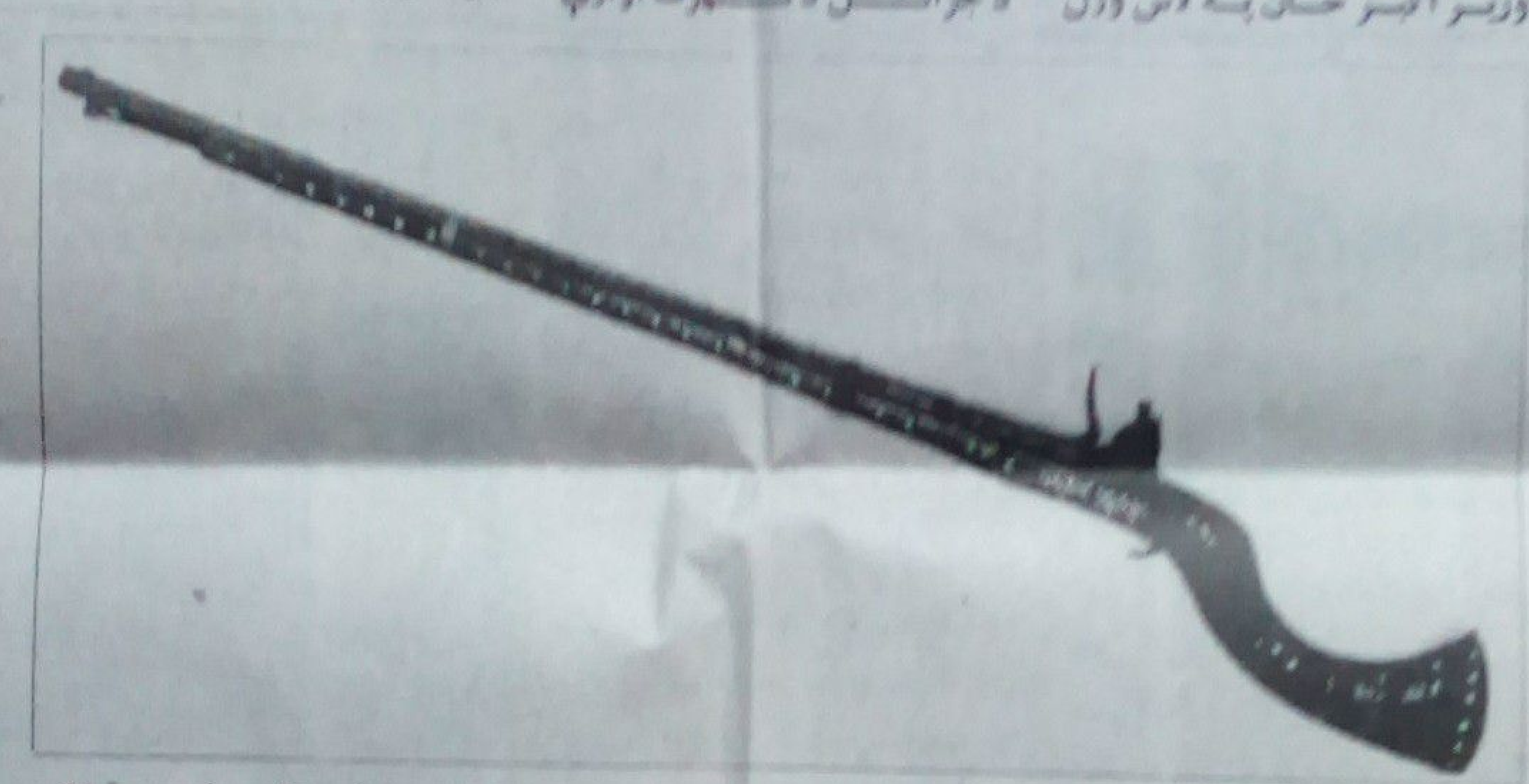

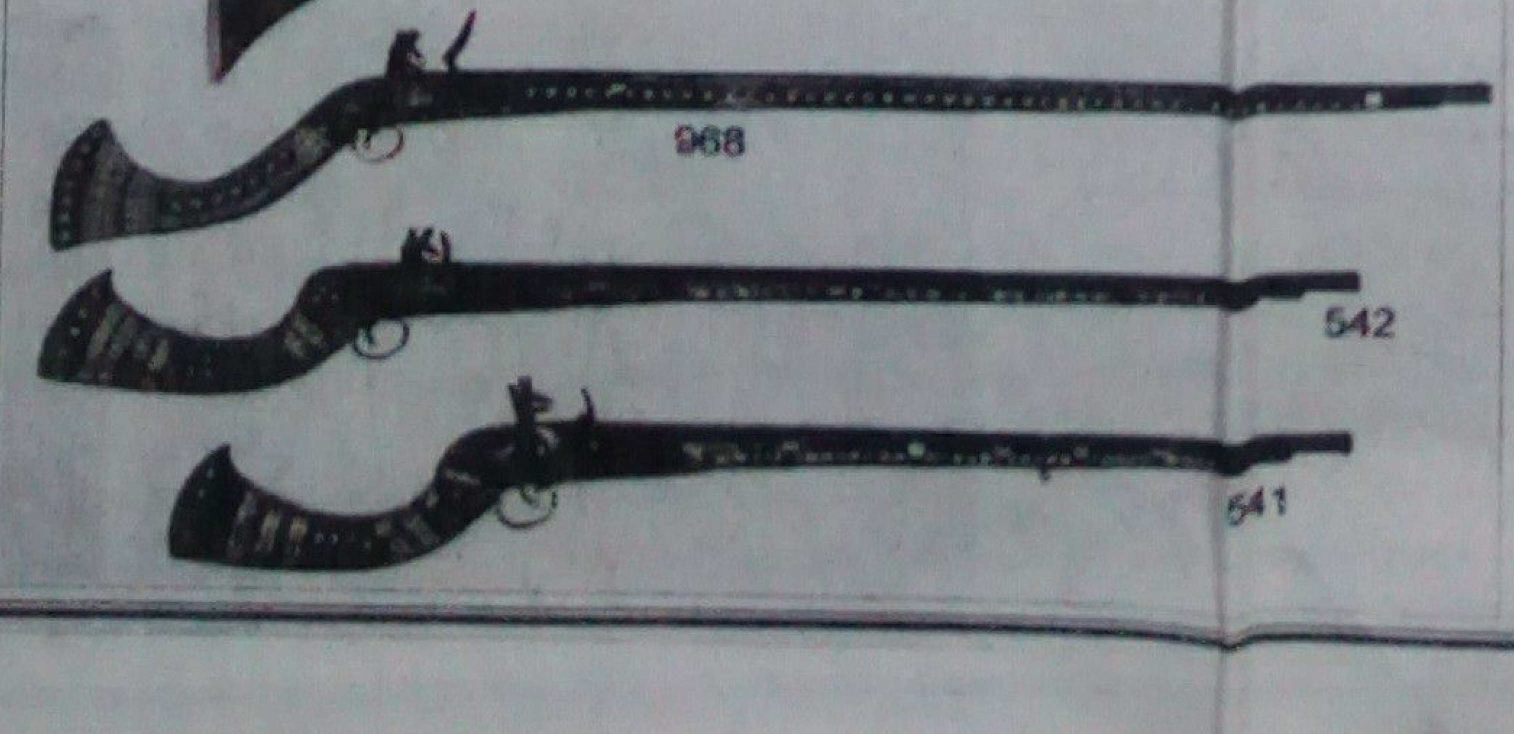

د سپورت نړۍ

افغان الف لوبډلې بنګله دېش ته په لومړي سریز کې ماتې ورکړه

افغان الف لوبډلې د بنګله دېش له الف لوبډلې څخه د غیر رسمي دوو ټیسټ یا فرسټ کلاس لوبو سریز یو پر صفر وګاټه. لومړۍ لوبه افغان الف لوبډلې له بنګله دېشي الف لوبډلې څخه په ۷ ویکټو وګټله، چې د یادې لوبې غوره لوبغاړی قیس احمد وټاکل شو. په دوهمه فرسټ کلاس لوبه کې د دواړو لوبډلو لوبه مساوي پای ته ورسېده، چې د لوبې غوره لوبغاړی بیا هم له افغان الف لوبډلې څخه ابراهیم خدران وټاکل شو. د

فرسټ کلاس سیالیو په یاد سریز کې تر ټولو ډېرې منډې افغان لوبغاړي ابراهیم خدران وکړې، همداراز د سریز په یادو دوو لوبو کې تر ټولو ډېرې ویکټونه قیس احمد ۱۳ ترلاسه کړې. افغان الف لوبډله بنګله دېش ته تللې او د یاد هېواد له الف لوبډلې سره د کرېکټ د دوو فارمټونو سریز ترسره کوي. لومړی د فرسټ کلاس سریز و او دوهم د پنځو یو ورځنیو لوبو سریز دی، چې د راتلونکې جمعې په ورځ د جولای پر ۱۹ مه نېټه پیلېږي. افغان الف لوبډله به هلته د جولای تر ۲۱ مې نېټې خپل سفر پای ته ورسوي. له افغان الف لوبډلې سره په دې سفر کې ناصر جمال لوبډلمشر، افسر ځاځي ویکټ ساتونکی، ابراهیم خدران، بهیر شاه، شاهدالله کمال، درویش رسولي، عثمان غني، شرف الدین اشرف، قیس احمد، نوید الحق او یمین احمدزي شتون لري.

فضل الله فضلي

په کرېکټ کې د افغان لوبډلې ماتو کوچني کرېکټران ناهیلي کړي

د کرېکټ په نړیوال جام سیالیو کې د افغان لوبډلې پرله پسې ماتو یو شمېر هغه ماشومان او کمکي ځوانان چې د لارو او کوڅو پر سر کرېکټ کوي، ناهیلي کړي. د دوی د هر یوه په زړه کې لکه د کرېکټ د نړۍ د نورو ستورو په شان په سترو نړیوالو سیالیو او میدانونو کې د خپل هېواد په استازیتوب د لوبېدو هیلې او ارمانونه پراته دي، خو هغوی، چې دغه ارمان ته رسېدلي او د افغانستان د کرېکټ د ملي لوبډلې لباس یې پر تن کړی، تر کومه بریده توانېدلي چې د کرېکټ په نړیوال جام سیالو کې د دغو ماشومانو او کمکیو ځوانانو زړونه خپل کړي؟

۱۳ کلن تمیم او ۱۶ کلن سمیع الله، چې په ډېرې سختۍ یې بېټ او توپ اخیستي او د کابل په حضوري چمن کې له خپلو نورو ملګرو سره کرېکټ کوي، په نړیوال جام کې د افغان لوبډلې وروستیو ماتو بو څه ناهیلي کړي، خو دوی بیا هم کرېکټ نه دی پرېښی او وایي، «دې ماتو په موږ زیات اغېز کړی، ځکه د پرله پسې لوبو بایلل سړي ته خفګان پیدا کوي، ځکه دا عادي لوبې نه وې، د نړیوال جام لوبې وې، دغو ماتو ځوانان زیات ناهیلي او له کرېکټه زړه توري کړي، چې دا څه وشول؟» دې ماتو د خلکو او زموږ په روحیاتو زیات اغېز وکړ، دوی پرله پسې ماتې وخوړې، د افغانستان اتلان چې داسې شي، نو له چا ګیله وکړو؟ لړزلړه یې زړه ماتي کړی یم.» د تمیم او سمیع الله په خبره، په نړیوال جام سیالیو کې د افغان لوبډلې د ماتې یو لامل په لوبډله کې د وړتیا له مخې، لوبغاړو ته چانس نه ورکول دي، چې د دوی په خبره، که ملي لوبډلې ته د وړتیا له مخې لوبغاړي وټاکل شي، نو

افغانستان له هرې لوبډلې لوبه ګټلی شي. افغانستان د ۲۰۱۹ م کال د کرېکټ په نړیوال جام سیالیو کې چې په انګلستان او ویلز کې د نړۍ د لسو غوره لوبډلو ترمنځ وشوې او انګلستان یې اتلولي وګټله، نهه لوبې یې وکړې او خپلې ټولې لوبې یې بایلودې. د کرېکټ مصرېو په نړیوال جام کې د افغان لوبډلې د پرله پسې ماتو لامل د نړیوال جام په درشل کې د لوبډلمشر بدلول، په لوبډله کې ډلبازي، له اروپایي میدانونو سره د افغان لوبغاړو نابلدتیا او د لوبغاړو خراب فټنس بولي. بل خوا د افغانستان د کرېکټ بورډ د کورني کرېکټ پخواني مسوول او اوسني د رسنیو مېنجر نظیم جار عبدالرحیمي هم مني، چې د افغان لوبډلې پرله پسې ماتو پر هغو ماشومانو او ځوانانو چې خپل راتلونکی یې کرېکټ ټاکلی، زیات اغېز کړی، خو هغه د دغه اغېز لامل له کرېکټ سره د دوی زیاته مینه بولي او زیاتوي هیڅ شک نشته چې دا زیات اغېز لري، زموږ د ټولو لمه دا وه، چې موږ به څو مېچونه ګټو، خو له بده مرغه چې ونه شوای ګټلای، په دوی چې اغېز کوي، نو دا ښیي چې دوی له کرېکټ سره څومره ګکه مینه لري، نو دا که له یوې خوا د خفګان لامل شوې، نو بله ورځ که لوبډله لوبې ګټي، نو دوی لا هڅېږي، زه باور لرم چې مشران څومره به وخلېږي، پر کشرانو همدومره به اغېز کوي. د کوڅو

کرېکټ یا په انګلیسي اصطلاح سټریټ کرېکټ، د هر لوبغاړي اساس جوړوي، هر کرېکټر په لومړیو کې په همدې کوڅو او لارو کې کرېکټ کوي او بیا وړو وړو مخته ځي او تر ملي لوبډلې خان رسوي او په نړیوالو میدانونو کې د خپل هېواد بیرغ ځلوي او ستر نوم خپلوي، خو دا یوازې تمیم او سمیع الله نه دي چې په نړیوال جام سیالیو کې د افغان لوبډلې ماتو ناهیلي کړي، بلکې داسې ګڼ شمېر نور ماشومان او ځوانان شته چې په ډېرو سختو شرایطو کې په خاورینو او له دوړو ډکو میدانونو کې کرېکټ کوي او غواړي چې په راتلونکې کې د کرېکټ ستوري شي.

محمد واصل وصال

راشد خان او حضرت ځاځي د کرېکټ اکاډمي جوړه کړه

د افغانستان د کرېکټ ملي لوبډلې لوبډلمشر راشد خان او لوبغاړي حضرت الله ځاځي په ګډه د ځوانانو لپاره د کرېکټ د روزنې اکاډمي جوړه او ګټې اخیستې ته وسپارله. د معلوماتو له مخې، په پلازمېنه کابل کې راشد خان او حضرت الله ځاځي د کرېکټ دا روزنځای له نویو امکاناتو او پرمختللو وسایلو څخه جوړه کړې، چې اوونۍ وړاندې د یو لړ مراسمو په ترڅ کې پرانیستل شو. له دغو مراسمو یو شمېر خبریالانو «خیبر واچ کام» ته ویلي، چې د راشد خان او حضرت الله ځاځي کرېکټ اکاډمي له ډېرو نوښتونو سره په مکمله توګه د تمرینونو لپاره چمتو شوې ده. راشد خان د اکاډمۍ د پرانیستې په مراسمو کې ووېل «دا اکاډمي له ډېرو نویو او تازه بدلونونو او زیاتو اسانتیاوو سره جوړه شوې، چې هېواد د ځوانو لوبغاړو په خدمت کې به تل قرار ولري» راشد خان دغه راز

ووېل په خپل هېواد کې به له دې وروسته هم پانګونه کوي، هغه دا یو خدمت وباله، چې له دې سره به نور ډېر کارونه هم وکړي او په دغې اکاډمي کې به ډېرو ځوانانو ته د ملي لوبډلې غوندې لوبغاړي روزنه هم ورکړي. د دې اکاډمي د پرانیستې په مراسمو کې ګڼ شمېر ملي لوبغاړو هم برخه اخیستې وه، چې له ډلې یې پخواني لوبډلمشر اصغر افغان، رحمت شاه زرمتی، شاپور زدران، حشمت شهیدي او په خپله راشد خان او حضرت ځاځي هم برخه درلوده. د کرېکټ دا اکاډمي چې له پخوا راهیسې د جوړېدو په حال کې وه، هغه وخت د دې اکاډمي مسوولینو د بل ځای په لټه کې و، خو اوس راشدخان او حضرت الله ځاځي د دې روزنځای مسوولیت او صلاحیت په غاړه اخیستی. حضرت ځاځي او راشد خان ژمنه وکړه، چې په دې اکاډمي کې به کوچنیو، منظم سیستم او په ښه شکل به ځوانانو ته د کرېکټ زده کړه ورکړي. د یادونې وړ ده، چې له دې وړاندې هم افغان لوبغاړي محمد نبي هم یوه اکاډمي په اسټرالیا کې د مهاجرو او هلته د مېشتو افغانانو لپاره جوړه کړې وه، چې اوس هم د مهاجرو په خدمت کې ده.

ورزش های رزمی بهترین وسیله تقویه صحت جسمی، عاطفی و روحی است

در ایام قدیم مردم کره زمین ورزش های مختلف و گوناگون را بخاطر به دست آوردن اهداف متفاوت انجام می دادند. در آن زمان ورزش بیشتر بخاطر سرگرمی شاهان، حفظ قلمرو، وسعت بخشیدن به امپراتوری ها و حفاظت جان، مال و کاروان های تجارتی مورد استفاده قرار می گرفت، ولی به مرور زمان ورزش در بین کشورهای جهان از جایگاه ویژه و ارزش خاص برخودار شد. در عصر کنونی ورزش یکی از کارهای مهم و ارزشمند جامعه بشری به شمار میآید. امروزه ورزشکاران رشته های مختلف از قبیل بوکس، پهلوانی، جیدو، تکواندو، مبارزات آزاد، جمناستیک، فوتبال، والیبال، کریکت وغیره، به سطح ملی و بین المللی مسابقاتی را انجام میدهند و به خود و کشور خود افتخارات بزرگ را کمایی میکنند.

سپورت وسیله ایست که صحت و سلامتی جسمی و روانی افراد جامعه را تضمین میکند. امروزه اکثریت مردم جهان بیشتر امراض کشنده و خطرناک را توسط سپورت وقایه و تداوی میکنند. افغانستان هم از جمله کشورهای است که در این اواخر ورزش در آن نسبت به سابق پیشرفت های چشمگیر داشته و علاقمندان زیادی را نیز به خود جلب نموده است. به ارتباط پیشرفت ورزش های رزمی در افغانستان مصاحبه یی را با یکی از پیش کسوت های محبوب و مشهور اداره ورزش کشور انجام داده ایم که توجه تان را به خواندن آن جلب می نماییم.

استاد خیبر عمرخیل فرزند محمد نبی در سال ۱۳۵۸ خورشیدی در یک خانواده متدین، روشنفکر و ورزش دوست در ولایت لغمان چشم به جهان گشود. تحصیلات خود را الی سویه بکلوریا در کشور قزاقستان شهر الماتا به پایان رسانیده و به زبان های پشتو، دری، روسی، قزاقی و اردو آشنایی و بلدیت کامل دارد. کارکرد های ورزشی استاد خیبر عمرخیل قرار ذیل است: سرتربیر تیم ملی کیک بوکسینگ افغانستان، آمر برگزاری مسابقات پرورش اندام، رییس مجتمع های ورزشی، رییس فدراسیون باتوران دود و آرچری افغانستان

سوال: استاد محترم! شما چی وقت و در کجا به ورزش دلخواه خود رو آوردید؟

جواب: بنا به شوق و علاقمندی خاصی که به ورزش داشتم در سال ۱۳۶۸ خورشیدی در کشور روسیه تحت نظر مربیان خارجی به ورزش رزمی و اجتماعی رو آوردم.

سوال: دست آورد های ورزشی تان چقدر است و کدام ها اند؟

جواب: ۲۲ مدال ۷ کپ قهرمانی و ۲ جام اخلاق را از مسابقات داخلی و خارجی کسب کرده ام و ۲۸ بار به حیث نماینده رسمی افغانستان در مسابقات آسیایی و جهانی اشتراک نموده ام و دارای کمربند سیاه دان ۷ کیک بوکسینگ داور ملی و بین المللی نیز میباشم و بیش از ده ها تقدیر نامه را از رویدادهای مهم داخلی و خارجی بدست آوردیم و نیز بیش از ۲۰ کلپ ورزشی را به سیستم ستندرد بین المللی ایجاد کردیم که صدها جوان روزانه در آن مصروف تمرینات ورزشی هستند و ناگفته نه ماند که اکثراً ورزش کاران نخبه رشته های رزمی و پرورش اندام شاگردان بنده میباشند و نیز سه بار جهت ترینگ در رشته مربی گری در کشور های تایلند، اوکراین و یونان در سال های ۲۰۰۹، ۲۰۱۱، ۲۰۱۲ اشتراک کردم.

سوال: استاد محترم! تا حال چند سفر ورزشی به کشورهای خارجی انجام داده اید؟

جواب: سفرهای خارجی بنده بسیار زیاد است از جمله به کشورهای روسیه، تایلند، یونان، اوکراین، ایتالیا، ترکیه، دنمارک، قزاقستان، ازبکستان، تاجکستان، ترکمنستان، جیجی، داغستان، پاکستان، قرغزستان، کوریا، ایران، هند، امارات متحده عربی، تایوان، فلیپین وغیره سفر های خارجی انجام داده ام.

سوال: شما اکنون به حیث رییس فدراسیون باتوران دود و آرچری افغانستان نیز ایفای وظیفه میکند فرق بین این رشته ورزشی و سایر رشته های

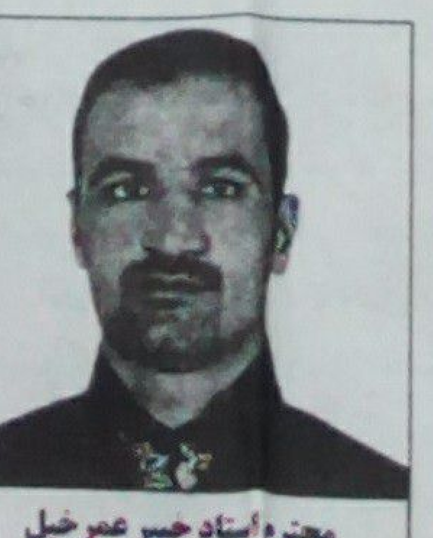

محترم استاد خیبر عمرخیل

ورزشی در چیست؟

جواب: ورزش باتوران دود یک ورزش افغانی است که اصطلاحات این رشته به دو زبان ملی ساخته شده باتوران به معنای قهرمان، شجاع، جنگ جو و دلیر و دود به معنای رسم و رواج فرهنگ و آرچری هم به معنای تیر و کمان است.

سوال: بنیانگذاران و موسسین این رشته ورزشی در افغانستان کی ها اند؟

جواب: بنیان گذاران این رشته همایون عالمیان، قسانر زرور داکتر عتیق احمدزی و تعداد دیگر از ورزشکاران است. این رشته ورزشی در چوکات تربیت بدنی و کمیته ملی المپیک رسماً در سال ۱۳۸۴ هـ ش به فعالیت آغاز نمود.

سوال: از آن جاییکه ورزش آرچری یا تیر وکمان از تاریخچه طولانی برخودار است، وگفته میشود که اولین خاندان ورزش های المپیکی نیز به شمار میاید. آیا تا به حال این ورزش را از آدرس افغانستان در بازی های المپیکی شامل ساخته اید یا خیر؟

جواب: ورزش آرچری یا تیر و کمان واقعاً یک ورزش تاریخی است که شامل بازی های المپیکی نیز میباشد ولی تا به حال از آدرس افغانستان این ورزش در بازی های المپیکی رسماً ثبت و راجستر نشده اما کوشش های ما بخاطر ثبت و راجستر این ورزش در بازی های المپیکی جریان دارد.

سوال: آیا تا به حال در این رشته ورزشی ورزشکاران تان در مسابقات خارجی اشتراک نموده اند یا خیر؟

جواب: در بخش آرچری یا تیر و کمان یک بار در مسابقات جنوب آسیا ورزشکاران ما اشتراک نمودند و مقام سوم افتخاری را به نفع افغانستان کسب نمودند.

سوال: به نظر تان ورزش های رزمی زیاد در افغانستان پیشرفت نموده یا ورزش های اجتماعی؟

جواب: در هر دو بخش ورزشکاران ما خوب درخشیده اند و به شکل مساوی در افغانستان فعلاً هم ورزش رزمی پیشرفت کرده وهم ورزش اجتماعی که شامل فوتبال، کریکت، والیبال، فوتسال و غیره میشود.

سوال: استاد محترم با وجودیکه ورزشکاران ما با مشکلات زیاد مواجه اند، و امکانات کافی هم در اختیار ندارند، نظر به سایر کشورهای جهان، چه باعث شده است که در اکثر مسابقات ورزشکاران ما نتایج خوبتر به نفع افغانستان کسب میکند

جواب واقعاً ورزشکاران ما مشکلات زیاد دارند عواملی که اکثریت وقت ها باعث کامیابی ورزشکاران ما میشود در قدم اول روحیه بلند وطنپرستی است که در نزد ورزشکاران ما وجود دارد صبر، استقامت، تلاش پی در پی ایمان و باور داشتن به کامیابی مثبت اندیشی از عواملی است که در موفقیت ورزشکاران ما نقش بارز را بازی میکند.

سوال: استاد محترم! در آینده چه پلان هایی دارید بخاطر رشد ورزش باتوران دود و آرچری در افغانستان؟

جواب: بخاطر رشد هر چه بهتر و خوبتر این ورزش ما سیمینار ها، کورس های آموزشی، مسابقات رون و تیم ملی را برگزار می نماییم و به چهره برتر این رشته زمینه مسابقات خارجی را فراهم میسازیم.

سوال: پیام تان به ورزشکاران و آن عده کسانیکه ورزش نمی کنند چیست؟

جواب: ورزش وسیله صحت جسمی روحی و عاطفی هر انسان است هدف اصلی سپورت یافتن حقیقت، حاکمیت انسان بالای خود و نفس خود است، زمانیکه یک انسان به نفس خود حاکم شود در هر کار کامیاب وموفق شده میتواند و پیام من برای آن عده کسانیکه ورزش نمی کنند این است که ورزش کنند تا در تمام امورات زندگی خود نتایج خوبتر کسب نمایند.

سوال: استاد محترم! تشکر از اینکه وقت گرانبهای تان را در اختیار ما گذاشتید. در آخر از دولت افغانستان در رابطه به پیشرفت ورزش به خصوص ورزش باتوران دود و آرچری چی میخواهد

جواب: خواست من از دولت افغانستان این است که بخاطر رشد ورزش زمینه گرفتن سیمینار ها، کورس های آموزشی، مسابقات ملی و بین المللی را به ورزشکاران این رشته و سایر رشته ها فراهم بسازد.

محمدطارق صابر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ترکیې له ((TRT)) راډیو تلویزیون سره د جمهور...

د افغانستان پر سوله کوم تا اعلام شوی جنګ
پیل شوی. تر اوسه هم دوام لري. تروریستي
ډلې اوس هم د مدارسو د شبکو له لارې پناه
ځایونه او بسپنه لري. چې په لومړنیو مرحلو
کې په همدغو ځایونو کې د دوی خوځښت
پیاوړی او پالول کېږي. چې اوس د پاکستان
حکومت کار کوي چې په دې هېواد کې د
مدرسو تعلیمي نصاب بدل کړي.

عمده موضوع چې لومړي وزیر عمران خان
کې په مکرر ډول یادونه کوله، دا وه چې ایا د
پاکستان یخوانۍ پالیسي ددې هېواد په ګټه یا
په زیان ده. د دواړو هېوادونو افغانستان او
پاکستان د راتلونکې اړیکې به د دې پوښتنې
ځواب روښانه کړي. زموږ موخه دا ده، چې
دواړه خپلواک دولتونه د هر اړخیزو همکاریو
اړیکې پیدا کړي. موږ کولای شو دغو دوه
اړخیزو ته زمینه برابره کړو.

په اسلام آباد کې مې یخپله وینا کې د اتصال
موضوع په وضاحت تشریح کړه. هغه موضوعات
چې ما ورته اشاره وکړه دا وو، چې افغانستان
له ډول تضمینونه برابرولی شي هدف دا و،
چې هغوی ته داد ورکړو چې دواړه هېوادونه
کولای شي خپل ځان له وابستګۍ خخه
خلاص کړي او د انرژۍ، ګازو، اتصال، نوري
فایبر او نورو برخو کې همکارۍ ته زمینه برابره
کړي. د دې موخې د ترلاسه کولو لپاره یو
چوکاټ شته چې موږ کولای شو سیاسي،
امنیتي حسابونه، د جرمنو وضع کول، په
مدیریت، لوژیز او چابهار سانتي برخو کې
هغوی ته د پاکستان سوداګرو او پانګوالوا ته
تضمینونه برابر کړو. موږ باید د خپلو اړیکو په
اړه فکر وکړو او کولای شو له یوه بل سره کار
وکړو. په ربښتیا هم چې دا د پاکستان لپاره یوه
حیاتي پوښتنه ده سره له دې چې پاکستان په

سالونو ډول یو بوسنګر هېواد دی او په
امریکا د ډول خپل رول لوبوي. خو یخوانیو
پالیسیو دغه هېواد سروي کړ. تر هغه ځایه چې
د بیوزلۍ کچې د راکمولو پر ځای یې دغه
هېواد د یورونو زیاتوالی او راتلونکي ابهام سره
مخ کړی دی. د یادولو وړ ده، چې لومړي وزیر
عمران خان په جدي ډول د بیوزلۍ د له منځه
وړو په اړه کې دی. که چېرې د بیوزلۍ له منځه
وړل، چابهار سانته او د اتصال اجنډا د خپلې
کړې همکارۍ اساس وټاکو، فکر کوم کولای
شو مخکې ولاړ شو، خو د دغو اقداماتو سره
برخه په هغو تصمیمونو پورې اړه لري، چې په
راتلونکو میاشتو کې ترسره کېږي.

[illegible]

...ددې ولې یو میلیون کسان د ترکیې په ګډون د
همکاریو او اقتصادي پراختیا سازمان (OECD)

[illegible]

هیڅ حکومت چې پیشنیو کرالیک ډول
انتخاب شوي وي، د حل انتقال حق نه
لري. په کوم صلاحیت موقت حکومت
جوړېږي!

خبرپالنه ختنه چې موږ له هېو وخت راهیو
جمهور رئیس محمد اشرف غني! له تاسو منته.

شوخي چار سلطا!!

[illegible]

هېواد اوس په لوامړي له چاپلار ستراتیژي ور ونیسي!!

مطالعه کتاب ((اگر جهانیان شکست بخورند))...

نیروهای جامعه جهانی در اثر انگیزه های گوناگون داخلی و خارجی، احساس و حضور آنها حتمی و ضروری پنداشته شود افغانها در اساس پندار برمنفعت های ملی خویش میتوانند درین باره فکر کنند که به چقدر نیرو ها و برای چه مدت نیاز است.

آن افغانانی که به رازهای منفعت های ملی کشور میدانند آنان این نیاز را احساس می کنند که نیروهای خارجی تا آن زمان در افغانستان باید بمانند که افغانستان و اردوی آن قابلیت دفع و طرد حملات دشمنان مغرض داخلی و خارجی را داشته باشند تا بقیه جهان از سوی افغانستان احساس آرامش و مصئونیت داشته باشد.

این یک حقیقت روشن و هوید است که در رگ های این ملت غیور خون تمدن دوران میکند و به گونه همه جانبه باید از اسارت جنگ و جنگ طلبان رهایی یابند که پس از چنین حالتی، نه بهانه ی برای گسیل نیروهای جهانی به میان آمده میتواند و نه نیازی به حضور آنان میرود ونه افغانان دیگر تحمل آمدن نیروهای خارجی را دارند.

برگ های کتاب ((اگر جهانیان شکست بخورند)) عناوین ذیل را احتوای می نماید

- این مجموعه از نوشته های سیاسی و اجتماعی ((اگر جهانیان شکست بخورند)) یک کرسی ریاست جمهوری و یک درجن نامزدان، محکمه خود قابل محکمه است، سوزاندن مکتب ها، سوزاندن زنده گانی، احمدی نژاد در افغانستان به انگیزش نژادی میپردازد، هفتم و هشتم ثور، دو سر یک اندوه، نیاز به قانونیت وحضور نیروهای جهانی، القاعده درافغانستان و الفایده در پاکستان، فرهنگ شکایات سیاسی در افغانستان، سیاهپوستی در آستانه کاخ سفید، فقرمادرسیاری از بد بختی ها، بنا براین چه خواهد شد؟ اطمینان به تمام افغانان ملت پرور، سیاست بیمار و ادویه تاریخ گذشته، فریاد چهارتراش وغیره میباشد، این کتاب به زبان پشتو ودری هرکدام آن به تیراژ یک، یک هزار جلد در مطبعه دانش به چاپ رسیده است

افغان اعلانات

شماره دعوت نامه داوطلبی MOE/NCS-007/98-NCB

وزارت معارف ازتمام داوطلبان واجد شرایط دعوت مینماید تا درپروسه داوطلبی تهیه وخریداری خدمات اسمارت نت (Smart Net) ضرورت ریاست تکنالوژی معلوماتی بابت سال مالی ۱۳۹۸ اشتراک نموده ونقل شرطنامه مربوط را درحافظه یافلش دسک ویا ازویب سایت www.npa.gov.af بدست آورده، آفرهای خویش رامطابق شرایط مندرج شرطنامه وطبق قانون وطرزالعمل تدارکات طور سربسته ازتاریخ نشر اعلان الی ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر روز پنج شنبه مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۱۷ میباشد به آدرس ذیل ارایه نمایند. آفرهای نا وقت رسیده وانترنتی قابل پذیرش نمیباشد تضمین آفر بصورت پول نقد و یاتضمین بانکی 190,000 افغانی (یک صد و نود هزار افغانی) بوده

آدرس مندرجه فوق

مدیریت عمومی تدارکات اجناس، ریاست تدارکات، دهلیز «د»، وزارت معارف – محمد جان خان وات، ده افغانان، کابل – افغانستان ۲۵۲۵

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم موسی خان ولد محمد نبی مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۳

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم خالد ولد فضل مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۴

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم مختار احمد ولد نوروز مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۵

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم احمد زی ولد نوریالی مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۶

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم اوراش محمد ولد عبیدالله مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۷

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم محمد آغا ولد نورالحق مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۹

◆ ◆ ◆ ◆

جواز تجارتی نمبر ۱۰۲۰۲۵۱ به اسم شرکت تجارتی سردار محمد مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۸

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم زلمی ولد بیرات خان مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۲

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم محمد جاوید ولد زلمی مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۴

◆ ◆ ◆ ◆

جواز تجارتی دارای نمبر ۷۰۲۱ به اسم شرکت موتر جنرال ترېډينګ لمیتد مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۷

◆ ◆ ◆ ◆

یک قطعه جواز یک دوکان واقع منطوی حوزه اول به اسم خان محمد ولد جمعه خان مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۸

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم لنا پست محمد کریم مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۲۹

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم خال مراد ولد عبدالسلام مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۳۰

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم نورمحمد ولد تاج محمد مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۷۳۱

◆ ◆ ◆ ◆

در ریاست مالی واداری شاروالی کابل مراجعه نماید درغیر آن حق شکایت را نخواهد داشت ۲۲۹۰

◆ ◆ ◆ ◆

یک قطعه کارت هویت مربوط محترم دوهم بریدمن سیدصاحب الدین فرزند ملا شریف کارمند اداری ریاست څارنوالی ابتدائیه مبارزه علیه جرایم امنیت داخلی و خارجی مفقود گردیده اعتبار ندارد ۲۲۸۹

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم سید نصیر ولد احمد ابراهیم مفقود گردیده اعتبارندارد ۲۷۱۸

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم حبیب الله ولد احمد نسیم مفقود گردیده اعتبارندارد ۲۷۱۹

◆ ◆ ◆ ◆

جواز تجارتی ۱۰۱۰۲۱۱۸ به اسم معصومی لمیتد مفقود گردیده اعتبارندارد ۲۷۲۰

◆ ◆ ◆ ◆

پاسپورت سیاحتی به اسم میراحمد ولد خال محمد مفقود گردیده اعتبارندارد ۲۷۲۲

◆ ◆ ◆ ◆

نشراعلان الی ۲۱ روز تقویمی از آمریت تهیه وتدارکات پوهنتون علوم طبی در اوقات رسمی بدست آورند شرطنامه را مطالعه نموده و آفرهای خویش را مطابق شرایط مندرج شرطنامه طبق قانون وطرزالعمل تدارکات طور سربسته ارایه نمایند، آفرهای ناوقت رسیده وانترنیتی قابل پذیرش نمیباشد

تضمین آفر بصورت تضمین خط بانکی ارایه گردد، وجلسه آفرگشایی بروز وتاریخ تعیین شده مندرج شرطنامه در معاونیت مالی واداری، ریاست پوهنتون علوم طبی کابل واقع سرک عمومی کارته سخی دایرمیگردد

◆ ◆ ◆ ◆

محترم رحیم جان ولد نورعلم دارنده تذکره نمبر ۴۸۱۹۹۷۰ مسکونه ولایت ننگرهار میخواهد بحیث دربور درمربوطات شاروالی کابل تقرر حاصل نماید نامبرده اگر به دوایر و موسسات مسئولیت داشته باشد الی مدت یک هفته

اوراق دعوی خیر ولد نورالله علیه اسامیان تیمور ولد عبدالغیاث وحکمت الله ولد تیمور در این محکمه تحت رسیدگی قرار دارد بنابر این به اطلاع اسامیان تیمور ولد عبدالغیاث وحکمت الله ولد تیمور رسانیده می شود تاجهت رسیدگی دعوی به محکمه حاضر گردند در صورتیکه نامبرده گان تامدت دوماه جهت تعقیب دوسیه نسبتی شان به محکمه ابتداییه تجارتی ب ولایت کابل حاضر نگردد در غیاب شان تصمیم اتخاذ وانگاه حق شکایت را ندارند ۲۲۱۱

◆ ◆ ◆ ◆

موضوع اعلان سه سیت تجهیرات طبی مورد ضرورت دیپارتمنت اورتوپیدی شفاخانه تدریسی علی آباد

ریاست پوهنتون علوم طبی کابل "ابوعلی ابن سینا" از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت مینماید تا در پروسه داوطلبی باز داخلی پروژه سه سیت تجهیرات طبی مورد ضرورت دیپارتمنت اورتوپیدی، شفاخانه تدریسی علی آباد ریاست پوهنتون علوم طبی کابل "ابوعلی ابن سینا" اشتراک نموده ونقل شرطنامه مربوط را از تاریخ

مهرنواخانه عبدالخالق عزیزی ملکیت عبدالسمیع ولد بسم الله دارنده تذکره ج سوم ص ۱۲۳ ث ۲۶۰۳ مسکونه اصلی ولایت کابل واقع ناحیه هشتم ولایت کابل مفقود گردیده از اعتبار ساقط است اشخاص وموسسات ودوایر دولتی در مورد ادعای داشته باشند از تاریخ نشر اعلان الی مدت سه یوم به این آدرس مراجعه نمایند ۲۵۴۶

◆ ◆ ◆ ◆

محمد فاروق فرزند محمد نعیم دارنده تذکره ج ۷ مرکز گردیز سال ۱۳۵۷ ص اول ث ۲ مسکونه اصلی ولایت پکتیا امتیاز یک باب درملتون ملکیت خویش را به اسم نوی شهنشاه واقع ناحیه هشتم ولایت کابل بالای محترم سید کبیر ولد لعل سید دارنده تذکره جاول ص ۱۲ ث ۶۰۳ مسکونه اصلی ولایت ننگرهارفروش میرساند اشخاص موسسات ودوایر دولتی که بالای در ملتون مذکور ادعای داشته باشند از تاریخ نشر اعلان الی مدت ده یوم به این اداره اطلاع دهند ۴۲۸۶

◆ ◆ ◆ ◆

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فوټبال په نړيوال جام کې د افغانستان ځای معلوم شو

په فارياب کې د طالب قوماندان په ګډون ۱۹ وسله‌وال وژل شوي

HEWAD DAILY

هیواد

سیاسي - اقتصادي ورځپاڼه

پنجشنبه د ۱۳۹۸ کال د چنګاښ ۲۷ مه ۱۴۴۰ ق د ذوالقعدې ۱۵ مه د 18/7/2019

ولسمشر غني د سعودي له شهزاده سره پر دوه اړخيزې همکارۍ خبرې کړې

ولسمشر له محمد بن سلمان سره په ټيليفوني تماس کې د سولې لپاره د سعودي پر رول، امنيتي مسايلو، تروريزم ضد جګړه او د سعودي عربستان بازارونو ته د افغاني توليداتو په برخه کې د ځنډونو ولرې کولو په اړه خبرې کړې دي

ولسمشر غني د سعودي عربستان له شهزاده او وليعهد محمد بن سلمان سره په افغانستان کې د سولې لپاره ... شوې خبرې‌پاڼه کې راغلي، ولسمشر غني په مابيام له محمد بن سلمان سره ټيليفوني تماس نيولی ورسره يې د سولې لپاره د سعودي پر رول، امنيتي مسايلو، تروريزم ضد جګړه او د سعودي عربستان بازارونو ته د افغاني توليداتو په برخه کې د ځنډونو لرې کولو په اړه خبرې کړې دي. ولسمشر دغه راز له شهزاده بن سلمان سره په سيمه ييز اقتصادي اتصال کې د سعودي عربستان په رول هم ټينګار کړی. سعودي عربستان هغه هېواد دی چې د افغانانو په منځ، او مالکيت يې د سولې له ... کې داسې هم ويل کېږي چې سعودي د پاکستان په خير له ترهګرو ډلو څخه قوي ملاتړ کوي، خو دواړو هېوادونو يې تل دا تورونه رد کړي دي.

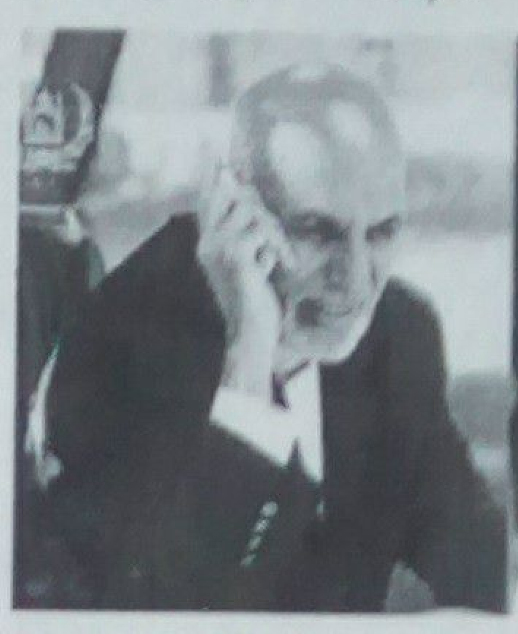

جمهوررييس غني د شهيد بريد جنرال حاجي عبدالغفار احمدزي جنازې ته درناوی وکړ

د افغانستان د اسلامي جمهوريت جمهوررييس محمد اشرف غني پرون له ... ته په د ... له لوړې پر ... حقونه او خدمات رسول کېږي او د شهيد ...

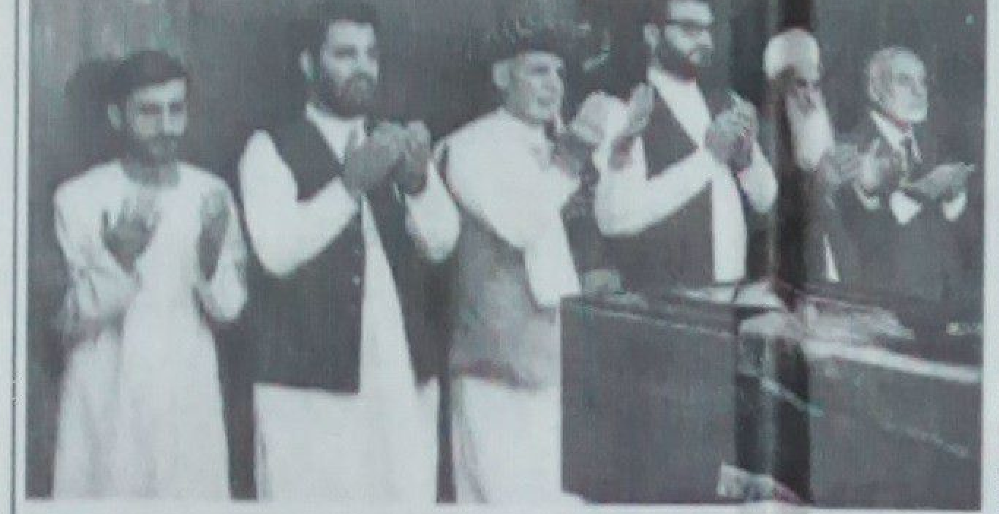

هيڅ ترهګر به سرپورته کولو...

کانګرس ته په راپور کې ويلې چې داعش ولې په افغانستان کې فعاليتونه پراخ کړي او زياتې سيمې يې ولکه کړې دي، خو د ملي دفاع وزارت وياند روح الله احمدزي بيا وايي افغان ځواکونو د ترهګرو د فعاليت سيمې پر دوی تنګې کړې دي. نوموړي دغه راز زياته کړه، افغان ځواکونو اوس د لوېو لارو د امنيت په خونديتوب کې هم بريا ترلاسه کړې او ګېې لويې لارې يې پرانيستې دي.

سيما سمر تر ۱۸ کلونو وروسته له دندې لرې شوه

د ولسمشرۍ ماڼۍ بنوې منابعو سرچينې وايي، چې د افغانستان د بشري حقونو د خپلواک کميسيون مشره ډاکټره سيما سمر له دندې لرې شوې ده. دغه سرچينې پرون امريکا غږ ته ويلي، چې ... عبدالله، سرور دانش، لوی څارنوال او د افغانستان قاضي القضات څه موده مخکې له څو ... سره د بشري حقونو د خپلواک کميسيون د کميشنرۍ لپاره مرکې کړې دي. سيما سمر له شاوخوا اتلسو کلونو راپديخوا د افغانستان د بشري حقونو د خپلواک کميسيون مشره وه.

حکومت د ملکي تلفاتو د مخنيوي ګډه کمېټه جوړه کړه

بهرني لنډ خبرونه

پر ترکيه د اف ۳۵ دوله الوتکو د پلور معامله

د امريکا ولسمشر ټرمپ په‌دې اړه چې امريکا نه‌شي کولای پر ترکيې د «F-35» جنګي الوتکې وپلوري؛ ځکه ترکيې د روسيې د هوايي مدافعې ((اېس ۴۰۰)) توغنديو د پېرلو پرېکړه کړې، خواشيني څرګنده کړې ده. ټرمپ دغه څرګندونې ... وکړې، خو نوموړي ... چې په‌دې خاطر يې پر ... ګواښ کړی، خو ... ويل ټرمپ ... چې امريکا پر ترکيې د ... الوتکو د پلورلو معامله لغوه کړې او پخوانی ولسمشر بارک اوباما يې ګرم وباله.

اورزولا فن در لاين د اروپايي کمېسيون مشره شوه

چې د اروپايي ټولنې پر دې مهمه څوکۍ ټاکل کېږي. وروسته ورځ د ۷۵۱ کسيز اروپايي پارلمان غړيو د جرمني دې ... سياستوالې ته د اروپايي کمېسيون د مشرتابه لپاره ۳۸۳ مثبتې رايې ورکړې، ۳۲۷ رايې يې مخالفې وې او ۲۲ رايې هم ممتنع وې ... اروپايي پارلمان د جرمني پخوانۍ دفاع وزيره اورزولا فن در لاين د اروپايي کمېسيون د راتلونکي مشرې په توګه تائيد کړه. نوموړې لومړنۍ ښځينه مشره ده.

ايران: د تېلو له بهرنۍ کښتۍ سره يې مرسته کړې

ايران وايي، د تېلو له بهرنۍ کښتۍ سره يې په هرمز تنګي کې مرسته کړې، خو امريکا انديښنه ښودلې، چې ايران دغه کښتۍ نيولې ده ...

د ټرمپ د څرګندونو په اړه د استازيو پرېکړه‌ليک

ترکيه له روسيې سره په ګډه نوي توغندي جوړوي

دوه ميلیارده انسانان له خوندي خوړو بې برخې دي

... خلکو‌مې برخې نفوس يوه برخه له خوندي خوړو بې برخې ده. آن په شمالي امريکا او اروپا کې هم ۸ سلنه خلک په دې ستونزه اخته دي. ملګرو ملتونو له خوړو ملتونو په نوي ارقامو کې ويلي په ټوله نړۍ کې ۲ ميلیارده انسانان له خوندي خوړو محروم دي، چې زياتره يې په شمالي امريکا او اروپا کې هم ... خوړو ونټي، چې د زياتو خوړو د پيدا کولو پر ځای د خوندي خوړو د پيدا کولو په ترا و تمرکز وکړي له بهرنيو ‌اژانسونو څخه

په هر صورت له مؤقت حکومت ...

طالبانو په وردګو کې د سويډن کمېټې ...

... فعاليت اجازه ورکړې ده.

((د افغانستان له ځنګلونو داعش ډله ...

د سولې احتمالي هوکړه، پر ولسمشريزو ټاکنو اغېز...

ګڼه کې دله

Farid Ahmad Farhang , Head of Govt. Dailies

Editor -in-chief: Ahmad Zalmai Shahbaz
0700078578

د ورځپاڼې د وېش څانګه
۰۷۹۳۵۳۱۵۱۳ _ ۰۲۰۲۳۰۰۳۳۷

چاپځای د آزادۍ مطبعه

د ورځپاڼو وېب سايټ www.dailies.gov.af

شاولي قرار
سيد يوسف شريفي
رفيع الله روهي
محمد يونس نيازي
مير مسجدي عزيزي
حبيب الرحمن ابراهيمي
عصمت الله امين زی

د دولتي ورځپاڼو رييس فريد احمد فرهنګ ۰۷۰۴۰۰۸۰۸۰

مسؤول مدير احمد زلمی شهباز ۰۷۰۰۰۷۸۵۷۸ ۰۲۰۲۳۰۲۱۳۰

مسوول سکرتر شېرمحمد نظري ۰۷۸۸۵۰۳۳۷۱

ډيزاين احمدشاه سخي ۰۷۹۹۵۶۶۲۸۵

برېښناليک: hewad1948@gmail.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library